

EGYETEMI TOPLISTÁKON A MŰEGYETEM

Napjaink egyik legfontosabb belpolitikai eseménye a közelgő népszavazás. Összefoglaló írásunk ezen intézményrendszer sarokpontjaival foglalkozik.

8. oldal

A doktori iskolában eltöltött három év, vagy az ugyanebben az időszakban megszerzett szakmai tapasztalat versenyképesebb-e a munkaerő-piacon?

4. oldal

A Gépészmérnöki Kar Mechanika, Optika és Gépészeti Informatika tanszéken kifejlesztettek egy szintévesztést korrigáló szemüveget.

12. oldal

Kóhalmi Zoltán neve ismerős lehet a Fábry Show vagy a Dumasínház kapcsán. A humorista a Műegyetemen szerzett diplomát.

14. oldal

Megújult az EHK honlapja:

www.ehk.bme.hu

Folyamatosan frissülő tartalom, naprakész hallgatói információk.

Az európai egyetemek természet-tudományos kutatási teljesítménye szerinti második, úgynevezett „top” csoportba került a Műegyetem kémiai rész. Az európai egyetemekre kiterjedő kutatásról Pokol Györgyöt, a Vegyészmérnöki és Biomérnöki Kar dékánját kérdeztük.

Az „Identifying the Best: The CHE Ranking of Excellent European Graduate Programmes is the Natural Sciences and mathematics” című tanulmányt a Németországban működő CHE (Centre for Higher Education Development) felsőoktatási kutatóintézet készítette el, objektíven mérhető mutatók alapján, melyek a következők: a Web of Science-ben referált publikációk száma, a publikációkra történő hivatkozások száma, kiemelkedő (magas idézettségű vagy Nobel-díjas) kutatók száma, illetve az európai Marie Curie projektekben való részvétel. A tanulmány a BME, illetve a VBK honlapjáról is elérhető. A négy önállóan kezelt tudományterület a biológia, a fizika, a kémia és a matematika volt. A felmérés több éves időtartamot ölelt fel, például a publikációk számát 1997 és 2004 között vizsgálták. A Vegyészmérnöki Kar éppen ebben a kategóriában hozott kiemelkedő eredményt, és kapott „ezüstérmet”. Az átlag feletti teljesítményt mind a négy minőségi mutató esetében 3 fokozatú skálán, azaz arany, ezüst vagy bronzéremmel jellemezték a tanulmány készítői. A legalább egy ezüst minősítéssel rendelkező egyetemek a „top” csoportba kerültek, míg a legalább három ezüstéremmel – vagy jobb értékeléssel – rendelkezőket az „excellence” (kiváló) kategóriába sorolták. Egyetlen kelet-közép európai egyetem sem jutott be az excellence

csoportba. Nincs azonban szegyenkeznivalónk, mondta Pokol György. „Örölnünk kell, hogy a „top” minősítettek közé bekerültünk, és reméljük, hogy a jövőbeni felmérésekben is szerepelni fog a BME neve.” A publikációk magas számát a kar csökkenő oktatói létszáma ellenére igyekeznek megtartani, az idézettséget pedig tovább növelni, illetve kíváncsiak a Marie Curie programokban való részvétel erősítésére is. Utóbíró a dékán elmondta: „A Marie Curie programok lényege az országok közötti együttműködés a kutatásban és a kutatók képzésében. A nemzetközi szakmai vérkeringésbe való bekapcsolódás révén a kevésbé jól felszerelt és tehetős egyetemek is érhetnek el kiemelkedő eredményeket.” Fontos továbbá hangsúlyozni, hogy a CHE a kutatási teljesítményen keresztül vizsgálta a „haladó tanulmányok” színvonalát – ez hazai viszonylatban a mesterfokozat és doktori fokozat értékelését jelenti. Majdnem közvetlen az összefüggés az oktatás minősége és a helyezés között, hiszen egyrészt magas színvonalú kutatás nélkül nem lehet jó az egyetem, másrészt az oktatás feladatait a kutatást is végző oktatók és doktoranduszok látják el. Nemcsak a leendő doktoránsok és mesterképzésre jelentkezők döntését befolyásolhatja tehát a Műegyetem kiemelkedő teljesítménye, hanem a pályaválasztás előtt álló középiskolásokét is, akik kíváncsiságból a BME honlapját megnézik – tette hozzá bizakodón a dékán. A hallgató természetesen egy összességében „átlagos” egyetemen is találhat jó tanárokat és szakmai műhelyeket, de a kiemelkedő intézményekben ezek aránya lényegesen nagyobb. Hasonló rangsorokat előreláthatólag rendszeresen fognak készíteni az említett mutatókra alapozva, hi-

Fotó: Szabó László

szen ezek jól használhatók a kutatási teljesítmény és aktivitás mérésére. Hasonlóan a négy tudományág elválasztása is szükséges, hiába van egyre nagyobb átfedés az egyes területek között, ugyanis a publikálási és hivatkozási gyakorlatban nagy a különbség a különböző részek között. Ezzel együtt megfigyelhető az is, hogy a legkiválóbb egyetemek rendszerint több területen is magas

minősítést értek el, az interdiszciplináris kutatás ezekben az intézményekben kiemelkedő. Végezettül Pokol György elmondta, hogy az egyetem finanszírozására sajnos nincs közvetlen hatással, hogy egy ilyen rangsorban milyen minősítést ért el a BME, azonban pályázatok elbírálásánál pozitívumként hat a jó helyezés.

Virág Attila

Egy Eduniversal nevű projekt keretében készített felmérés alapján a BME Gazdaság- és Társadalomtudományi Kar bekerült a világ ezer legjobb üzleti iskolája közé. A Műegyetemen kívül négy magyar felsőoktatási intézmény szerepel még ezen a listán:

- Central European University, CEU Business School
- Budapesti Corvinus Egyetem, Gazdálkodástudományi Kar
- Nemzetközi Üzleti Főiskola
- Pécsi Tudományegyetem, Közgazdaságtudományi Kar

Újabb változások az OHV-ben

Az Egyetemi Hallgatói Képviselő (EHK) az Oktatás Hallgatói Véleményezése (OHV) kérdőív felépítéséről kérdezte meg a hallgatókat. A válaszok feldolgozása alapján történt változásokról Boros Vazult, az EHK oktatási referensét kérdeztük.

Az OHV-t értékelő felmérés alapján a kérdőív rendszerének megváltoztatása mellett döntöttek. Mi ennek az oka? Azért módosítottunk a kérdőíven, hogy növeljük a véleményt nyilvánító diákok számát, és elérjük, hogy egyre inkább magukénak érezzék az OHV rendszerének jelentőségét. Ugyanis, ha a hallgatók úgy érzik, hogy nincs értelme az OHV-nak, akkor nem töltik ki. Ha pedig nem töltik ki, akkor a kevés rendelkezésre álló adat miatt nem lehet az eredményeket felhasználni. Ezért a tavalyi félévhez hasonlóan próbáljuk minél több helyen felhívni a figyelmet a véleményezés fontosságára. Itt is kiemelném, hogy az új kérdőívet március 7-ig lehet kitölteni a Neptun rendszer Tanulmányok, Véleményezés menüpontja alatt.

Idén a véleményező kérdőív rövidebb, kevesebb kérdést tartalmaz.

Az OHV-t kitöltők alacsony számának egyik legfontosabb oka a túlságosan

Fotó: Szabó László

hosszú kérdőív volt. Emiatt sok hallgató elretent a válaszadástól. Különösen rontotta a kitöltési kedvet, hogy a kérdéseknek sokszor nem volt értelme az adott tárgyra nézve, mivel például olyan oktatókat kellett a hallgatóknak véleményezniük, akik valójában nem is tanították őket.

Folytatás a 2. oldalon

Diákhitelből fizethető a fer

A kormány idén január 23-án módosította a diákhitelről szóló jogszabályt. Ennek következtében 2008. február 1-jei hatállyal módosult a Diákhitel Központ üzletszabályzata. Ezentúl, amennyiben a hallgató úgy rendelkezik, az igényelt diákhitelének általa meghatározott részét közvetlenül a felsőoktatási intézménynek utalja a Diákhitel Központ. Ennek feltétele, hogy az intézmény együttműködési megállapodást kössön a központtal. Néhány felsőoktatási intézményben – a Szegedi Tudományegyetemen, a Debreceni Egyetemen, a Kecskeméti Főiskolán és a Nyugat-Magyarországi Egyetem Savaria Egyetemi Központján (régii Berzsenyi Dániel Főiskola) – kísérleti jelleggel már februártól kezdve élhetnek ezzel a lehetőséggel a költségtérítéssel hallgatók.

A módosításnak köszönhetően a hallgatók a költségtérítés összegét a diákhitelből finanszírozhatják oly módon, hogy az intézmény megelőlegezi a beiratkozott státuszt, mintha a félév kezdetével befizették volna a tandíjat vagy a költségtérítést. A Diákhitel Központ igazgatósága a kamat 2008. június 30-ig érvényes mértékét változatlanul évi 9,5 százalékból állapította meg. A tervek szerint az új rendszer országos bevezetése 2008 szeptemberére várható, ám ezzel párhuzamosan további változások várhatóak. Az államilag finanszírozott képzésben tanulók maximum havi 40 ezer, a költségtérítéssel képzésben résztvevők maximum havi 50 ezer forintot vehetnek majd fel.

Szász Norbert

Újabb változások az OHV-ben

Fotó: Szabó László

Folytatás az 1. oldalról

Változás történt a feltett kérdések elosztásában is. Ezek most két fő csoportba oszthatók, melynek egyik része egy részletesebb szöveges vélemény. Mi ennek az átalakításnak az oka?

A tantárgyfejlesztés szempontjából, egy objektív kép kialakítására a szöveges megjegyzések a legalkalmasabbak a legtöbb oktató véleménye szerint. A minőségbiztosítás, valamint a hallgatók tanár- és tantárgyválasztása szempontjából pedig a témakörönkénti összesítő kérdések a leghasználhatóbbak.

Miért van szükség a tantárgyakat, oktatókat összességében értékelő kérdésekre. Miért kell őket összemérni?

Az OHV egyik célja, hogy segítse a hallgatók szabad

kurzusválasztását. A kitöltők több mint 40%-a azt jelölte meg a véleményezés egyik fő okaként, hogy az alsóbb évesek tanár- és tantárgyválasztását szeretné segíteni. Ehhez mindenképpen olyan eredményekre van szükség, melyek egyértelműen összemérhetőek. Az egyetem minőségbiztosítása szempontjából, és az állaspályázatok elbírálásánál is fontos, hogy az OHV eredmények összehasonlíthatóak legyenek. A korábbi kérdőív eredményeiből csak egyes kérdések eredményeinek valamilyen szempont szerinti súlyozott átlagából kaphattunk volna ilyen mérőszámot. Egy ilyen számítási mód mindenképpen vitára adhatna okot. Az egyetlen megkérdőjelezhetetlen megoldás, ha maga a hallgató alakít ki egy összesített értékelést.

Menyire képes a hallgató egyetlen számmal jellemezni az oktatóját, a tárgyat?

A próbakérdőívek kitöltéséből pozitív visszajelzést kaptunk. Összehasonlítottuk azt, hogy ugyanannak a hallgatónak a korábbi kérdőívben az oktatóra vonatkozó három kérdésre adott válaszában átlaga mennyiben különbözik az új kérdőívben adott válaszából. Átlagosan 0,66 pont volt az eltérés, ami rendkívül jó eredmény, hiszen ha tökéletes pontossággal súlyozna, akkor is előfordul a 0,5 jegynyi különbség.

Ez a pontosabb információ hol fog később megjelenni, milyen jelentősége van?

Ez az eredmény a későbbiekben a Neptunban is szerepelni fog a tárgyfelvevőnél a tárgy, illetve az oktató neve mellett. Ennek elsődlegesen a kurzusválasztásnál lesz jelentősége, de a szabadon választható tárgyaknál is döntő szempontként fog szerepelni. Magának az egész OHV-nak az eredményét pedig egyelőre csak a Diákközpont oldalán tekinthetjük meg, de a jövőben több helyen is közzéteesszük majd.

A kitöltés növelésének érdekében a jövőben kötelezővé válik

a kérdőívek kitöltése. Nem jelenti ez egyben az eredmények torzulását?

Ha a hallgató nem kíván véleményezni, akkor minden kérdésnél lehetősége van kitérni a válaszadás alól azzal, hogy ezt a lehetőséget jelöli meg. Ráadásul így elképzelhető az is, hogy egy-egy kérdésre mégis érdemben válaszol.

A felmérés alapján a hallgatók 77%-a akkor is ugyanolyan átgondoltan töltene ki a kérdőívet, ha az kötelező lenne. A kérdőívet nem kitöltő hallgatók majdnem fele csupán azért nem válaszolt a kérdésekre, mert nem találkozott a kérdőívvel, ezért velük bizonyára bővülne a válaszadók köre. Továbbá a kérdések számának és az ezzel járó kitöltési időnek a csökkenése is jó irányba fogja befolyásolni a kitöltöttségi statisztikát.

Hogyan fog megjelenni ez a kitöltési kötelezettség a gyakorlatban?

A kitöltés azáltal válik kötelezővé, hogy a hallgató az első négy oktatási héten addig nem tudja a Neptun rendszert használni, amíg nem választ a kérdőívben feltett kérdésekre. Ebben az időszakban – ellentétben a regisztrációs

héttel – már nem áll fenn annak a veszélye, hogy a hallgató esetleg a tárgyfelvevél miatt nem tölti ki kellően átgondolva a kérdőívet. Ugyanakkor 19 635 hallgató ebben az időszakban is belép majd a rendszerbe, ami csupán 1,5%-kal kevesebb, mint a regisztrációs héten belépők száma.

Ezenkívül milyen motiváló eszközöket fogtok alkalmazni? Mi jellemzi a hallgatók jelenlegi hozzáállását?

A hallgatók több mint egyharmada úgy érzi, hogy a véleményét nem veszik figyelembe. Ezen a Hallgatói Önkormányzat szeretne változtatni úgy, hogy a legjobb eredményt elért tantárgyak és oktatók névsorát közzéteszi a kari lapokban és a Műhelyben, illetve figyelembe veszi az OHV eredményeket a legtöbb karon létező, a kar kiváló oktatóinak nyújtott díjak odaítélésekor. Továbbá fontos szempont, hogy a vezető oktatók kinevezésénél a Hallgatói Képviseltek az OHV eredményekre fognak támaszkodni a véleményük kialakításakor.

Milyen változások várhatók még a jövőben?

Akkor jó egy ilyen kérdőív, ha kevés változtatás van ben-

ne, mert akkor lehet összehasonlítani évről évre az eredményeket. Ezért legfeljebb szövegpontosításokra, illetve megjelenésmódosításokra törekszünk. Jelenleg minden egyes tárgynál szerepel mind a hét kérdés. Azonban mi azt preferálnánk, hogy egy lapon jelenjen meg kérdésenként az összes tárgy. Így egymáshoz mérten véleményezhetnék a hallgatók az egyes tárgyakat és oktatókat. Ilyen jellegű változás még várható, azonban idén ez a Neptun fejlesztés miatt nem valósulhatott meg.

Ha megvalósul a korszerűsítés, akkor az egész OHV rendszer a Neptunon keresztül lesz elérhető?

Igen, mivel az OHV kérdőívek kitöltésének, az eredmények nyilvántartásának és közlésének legideálisabb helye a Neptun rendszer. Ez azért előnyös, mivel rendszeresen használják a hallgatók, és megszokták, hogy itt intézik az egyetemmel kapcsolatos ügyeiket. A kérdőív kitöltésének és az eredmények megjelenésének a formáját a Neptun rendszerben egy rektori utasítás formájában az OHV Ügyrendben szeretnénk tisztázni.

Markovits Zita

Megemlékezés Dr. Ladó László műegyetemi professzorról

Ladó László életútja során számos kihívással szembesült. Felnőtté válása a történelem egyik legnehezebb időszakára esett, hiszen a Ludovika Akadémia elvégzése, tisztte avatása után a II. világháború nagy megpróbáltatása várt rá.

A háború után leszerelt, majd elvégezte a Közgazdaságtudományi Egyetemet. Ezek után a Pénzügyminisztérium munkatársa lett, ahol széles körű tapasztalatokat szerzett a hazai ipar helyzetéről.

Az '50-es években elsők között foglalkozott az anyagmozgatás témakörével. E témakörben készítette el a „Belső szállítás fejlődésének jelentősége és szervezésének irányelvei” címmel kandidátusi értekezését (1957).

Érdeklődése tovább ágult az ügyvitelszervezés felé. A kor hazai színvonalán megismerte, majd később egyre elmélyültebben tanulmányozta az adatfeldolgozás gépesítésének lehetőségeit. Rövid időn belül ez a munka találmánnyal végződött. 1959-ben Dr. Edelényi László és Dr. Ladó László találmánya mérföldkő volt a magyar informatika történetében. A Telefongyárban a mérnökök és matematikusok közreműködésével egy vegyes építésű, elektroncsöves és jelfogós ügyviteli gépet konstruáltak, az EDLA I-t.

A '60-as évek közepéig főként az adatfeldolgozó gépek és információ-rendszerek iparvállalati alkalmazás problémáit foglalkozott. Elsők között mutatott rá, hogy a vállalatvezetői munkában a számítógépek gyakorlati alkalmazása, főként a

tervezésben és szervezésben csakis rendszerszemléletben és komplex megközelítésben lehet eredményes. 1971-ben kinevezték a Budapesti Műszaki Egyetem Ipari Üzemgazdaság Tanszékére egyetemi tanárnak. Később, 1979-ben a tanszék vezetését is átvette.

Talán túlzás nélkül állíthatjuk, hogy Ladó László másfél évtizeden át, 1964 és 1979 között nem csupán állandó, hanem igen népszerű előadója volt a legismertebb vezető-továbbképző iskoláknak. 1974-ben irányításával létrejött a Budapesti Műszaki Egyetem Gépészmérnöki Karán a Termelési rendszer szak, amely a világ számos országában jelentős szerepet betöltő Industrial Engineering szakokhoz hasonló. Ennek során újszerű képzési együttműködés alakult ki a karon belül a gép-tervezést, a technológiát, valamint a szervezést, gazdasági ismereteket és alkalmazott informatikát oktató tanszékek között. Részben a Termelési rendszer szak integráló kisugárzása révén a tudományos munka területén is gyümölcsöző kapcsolat alakult ki a Gépészmérnöki Kar több tanszéke között.

A képzés meghatározó tananyaga, Ladó Professor és munkatársainak tudományos tevékenysége, publikációi voltak. Ezek közül is a legjelentősebb a „**Szervezéselmélet és -módszertan. A vezetés szervezési funkciója**” című könyv, amelynek több, átdolgozott, folyamatosan fejlesztett kiadása is megjelent az évek

során. A könyv a szervezéstudomány történeti feldolgozásával és a szervezés lényegével, a szerző által kidolgozott szervezési modellekkel és azok alkalmazása során igénybe vehető résztechnikákkal foglalkozik, feldolgozva a tudományterületen publikált fontosabb kutatási eredményeket. Ladó László ezen, kiemelkedő jelentőségű művét több nyelvre is lefordították. Munkásságát több száz magyar és idegen nyelvű publikáció őrzi az utókor számára.

A Professor a BME Gépészmérnök Karán folyó, második diplomát adó gazdasági mérnökképzésnek is meghatározó oktatója volt. Kezdetben az „Adatfeldolgozó gépek és rendszerek” című tárgyat, majd a gazdasági mérnökképzés reformját követően több tárgyat tanított az általa kezdeményezett és létrehozott tárgyak közül. Az egyetemen itt lett először széles körben oktatott a rendszerszemléleten alapuló gazdaságossági számítás, a komplex vállalati tervezés és – amit minden mérnöknek tudni kellett – a költség és nyereségfedezeti, ÁKFN (Árbevétel, Költség, Fedezet és Nyereség) struktúraszámítás.

A megalapozott szaktudást alapvető követelménynek tartotta. Ezért is helyezett nagy hangsúlyt a konkrét oktatás mellett a magyar nyelvű szakirodalom megteremtésére. 1981-től szerkesztette a kezdeményezésére, a Közgazdasági és Jogi Könyvkiadó gondozásában megjelenő, „Szervezettség és hatékonyság” című könyvsorozatot.

1989-ig, nyugdíjba vonulásáig, közvetlen munkatársaival közösen tervezte a Termelési rendszer szak reformját. Javasolta a szak még jobb beépülését a mérnöki ismeretanyagba, az alkalmazott informatikai mérnök- és a mérnök-menedzser képzés létrehozását. Több intézmény, intézet Tudományos Tanácsának és számos folyóirat szerkesztőbizottságának tagja volt. Életútjáról nem lehet családja említése nélkül beszélni. Az a mindennapos biztonságot és szeretetet nyújtó háttér Ladó László számára mindenek előtt való volt. Bár sokat dolgozott otthon, a késő esti órákban és a hétvégeken is, sőt a rövid szabadságok alatt is, a család hétköznapijainak mégis részese tudott maradni. Felesége, Verebely Éva asszony feltétlen támogatása sokban hozzájárult ahhoz, hogy szakmai munkájára koncentrálhasson. Lányai – Éva, Judit és Mária – egy olyan környezetben nőhettek fel, ahol a tenni akarás, a szorgalom, a köteleltség, az új iránti nyitottság, egymás önzetlen segítése nem csak elv, hanem kézzel fogható példa is volt. Ladó László életében fontos szerepe volt apósának, Verebely László professzornak is, aki a Magyar Tudományos Akadémia tagja volt, 1929-től 1957-ben történt nyugdíjazásáig a műegyetem elektrotechnikai tanszékének tanáraként, a Gépészmérnöki Kar dékánjaként, 1945 után a Műegyetem rektoraként tevékenykedett.

Megemlékezésemet hadd zárjam néhány személyes gondolattal: Professor Ur, Laci (ahogyan néhány

év közös munka után már szólítottuk) fegyelmezett tudományos kutató, oktató, és kollégáinak munkáját egy közös cél érdekében összefogó, kedvvel dolgoztatni tudó vezető volt. Fiatalokkal, csoportban szeretett dolgozni. Az alapos, precíz munkát mindenkitől megkövetelte. Tanítványaiként, munkatársaiként valamennyien tiszteltük, szerettük, mert példamutató volt a munkában, az együttműködésben és a munkán kívül is. Rendkívüli szerénysége, ugyanakkor bátor kiállása az új gondolatokért, azok megvalósításáért, olyan emberek elismerését is kivívta, akik a vitákban a másik oldalon álltak. Az oktató-nevelő munka volt az élete.

Nagyon szerette a Balatont, minden évben egy hónapot töltött családjával a balatonszemesi Verebelyi villában. Többször, váratlanul is meglátogattuk szabadsága alatt. Minden alkalommal könyvek, folyóiratok mellől kelt fel, és fogadott szeretettel minket Éva aszszonnyal, a feleségével. Örült mások sikereinek, még ha ezt nem is mutatta ki, hiszen alapvetően zárkózott ember volt. Nehéz helyzetekben, amikor görgyös volt az út, és hiba csúszott a gépezetbe, nagyon tudott vigasztalni. Töretlen optimizmusával mindig segített túljutni a problémákon. Minden igyekezetünk az, hogy a Tőle tanultakat és emléket megőrizve, munkáját tovább vigyük.

Erdősi Gyula egykori tanítványa és munkatársa.

MŰHELY

Felelős kiadó: Bohák András,
Keresztes Péter

Főszerkesztő: Szabó Zsolt • **Lapmenedzser:** Boros Miklós • **Szerkesztők:** Herczeg László, Nátz Kata, Kovács János • **Rovatvezetők:** Sneider Zita (BME körkép, bmekorkep@muhely.com) • Keresztes Attila (Kapunk kívül, kapunkivul@muhely.com) • Joó Fruzsina (Közélet, kozelet@muhely.com) • Krajcsovics Hajnalka (Publicisztika, publicisztika@muhely.com) • Szabados Enikő (Magazin, magazin@muhely.com) • Máda Adrienn (Sport, sport@muhely.com) • **Képszerkesztők:** Iván József, Kiss Imre • **Korrekter:** Horváth Sarolta • **Tördelőszerkesztő:** Kovács János • **Online szerkesztő:** Nagy Péter • **Szerkesztőség:** 1114 Budapest, Bartók Béla út 17. (Baross Gábor Kollégium IV. emelet), Tel./Fax: 463-2081, E-mail: info@muhely.com, Honlap: www.muhely.com • **Hirdetésszervező:** Kara László E-mail: kara.laszlo@sc.bme.hu Tel.: 463-3257, Mobil: 06-70-584-0158, Fax: 463-3839 • **Nyomda:** Komáromi Nyomda és Kiadó Kft. **Felelős vezető:** Kovács János ügyvezető igazgató • Az újság megjelenik kéthetente 7000 példányban. Ingyenes. HU ISSN 1589-6668

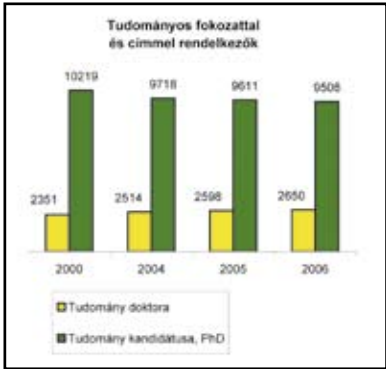
Egyetemi Hallgatói
Képviselő

Mérlegen a PhD

A Népszabadság január 24-i számában megjelent egy cikk, amely mérlegeli, hogy a doktori iskolában eltöltött három év, vagy az ugyan-
ebben az időszakban megszerzett szakmai tapasztalat versenyképe-
sebb-e a munkaerő-piacon. A dok-
tori iskolák hazai helyzetét feldol-
gozó írásról és az egyetemi helyzet-
ről kérdeztük Dr. Mihály Györgyöt,
az Egyetemi Habilitációs Bizottság
és Doktori Tanács elnökét.

Kérdésünkre Mihály György elmond-
ta, hogy a hallgatónak már a mester-
képzés alatt el kell döntenie, milyen
életpályát választ, mivel akar foglal-
kozni. Kutatói vagy oktatói pozíció
betöltéséhez ma már elengedhetet-
len a doktori fokozat megszerzése.
Előnynek nevezte, hogy a doktori

iskolák hallgatóinak lehetőségük van
külföldi pályafutásra, illetve a maga-
sabb rangú tudás révén a munkaerő-
piac magasabb szintjén tudnak belép-
ni, akár a kutatás-fejlesztésbe, akár
az iparba. Más kérdés, ha a diploma
megszerzése után valaki hamar önál-

ló egzisztenciát kíván megteremteni,
amelynek anyagi oldalát a doktori
ösztöndíjből biztos, hogy nem lehet
fedezni. Véleménye szerint azonban
fennáll a veszély, hogy a legjobbak,
akik azonnali extrém jövedelmet
ígérő „ipari karriert” választhatnak,
a nagy pénzzel együtt járó nagy ter-
helés alatt „kiégnek”, és néhány éves
időskálán a cég hasonlóan magas kva-
litású, friss diplomásra cseréli őket.
Mihály György egyetértett azzal, hogy
az állam által finanszírozott 3 év nem
elegendő a doktori fokozat megszer-
zéséhez. A PhD hallgatóknak publi-
kálniuk kell neves külföldi folyóira-
tokban, és nemzetközi konferenciákon
kell helytállniuk. Ellentétben a Nép-
szabadságban megjelent cikkel, Mi-
hály György ezeket a feladatokat nem
nevezné idővesztéssel járó hátrány-
nak, hiszen ezekből a tapasztalatokból
a leendő doktorok rengeteget tanul-
nak. A fokozatszerzés tipikus idősza-
ka 5 év, amely során a diákoknak a
kutatási munkába való bekapcsoló-
dás jelentheti a kiesett forrás pótlását.
A Doktori Tanács elnöke kiemelte azt
is, hogy a felsőoktatásban jelentősen
megrőtt a hallgatók száma az elmúlt
évtizedekben, amelynek szükségsze-
rű következménye lett a diploma mi-
nőségének gyengülése. A szakterület
alapos megismerésének lehetősége a
PhD képzésre helyeződött át. A leg-
több doktorandusz részt vesz a tan-
széki oktatásban, amely lehet előny és
hátrány is. Nem helyes, ha a szakte-
rületükhöz nem kapcsolódó munkát
végeztetnek velük, bár kétségtelen,
hogy egy-egy tanszéki kollektíva oly-
kor rászorul ilyen jellegű segítségre is.

Fotó: Tóth Máté

Előkészített tananyagra épülő kontak-
tórak tartásával – oktatói támogatással
– viszont megtanulhatnak előadni, és
érvelni saját szakterületükön.
Mihály György megtévesztőnek
nevezte a cikkben megjelent és az
Országos Doktori Tanács honlapján
is megtekinthető adatokat, amely a
tudományos fokozattal és címmel
rendelkezők létszámát állítja időren-
di sorrendbe. A cikkben közölt szá-
mok első olvasatra a doktori képzés
alacsony hatékonyságáról szólnak,
holott a helyzet lényegesen jobb. A
korrekt következtetéshez a felvételi és

fokozatszerzési adatokat azonos idő-
ablakban (és kb. 5 év elcsúsztatással)
kellene értékelni.
Vitatkozik azzal az állítással is, hogy
K+F tevékenység kizárólag egyetemi
kutatóhelyen és akadémiai intézmé-
nyekben folyik, ugyanis sok vállalat
rendelkezik nagyon komoly saját ku-
tatóbázissal (Richter, GE, Paks stb). Az
ipar részéről van igény a komoly és
magas minőségű doktori képzésre, ezt
tükrözi, hogy a vezető hazai vállalatok
ezt gyakran ösztöndíjak formájában is
támogatják.

Sneider Zita

Évente mintegy 100 államilag finanszírozott, és ugyanennyi költség-
térítéses PhD hallgató nyer felvételt a BME doktori iskoláiba, közel
kétszeres túljelentkezés mellett. Változó létszámban jelen vannak
levelező hallgatók is. A bolognai rendszer hatással volt a doktori is-
kolák létszámára is: az idei tanévtől megnőtt a mérnöki, természet-
tudományi és művészeti PhD diákok száma, hasonlóan az egyetemi
hallgatói keretszámokhoz.

MEGKÉRDEZTÜK: megéri-e doktorandusz hallgatónak lenni?

Kiss Bertalan
Harmadéves BSc-s hallgatóként úgy érzem, hogy elég az egyetemről,
még a mesterképzésen is gondolkodom. Abban biztos vagyok, hogy
lehetőségem lenne a PhD-re, ha akarnám. El kellene mennem a meg-
felelő tanszékre, és ott kérni egy témát. Tanítottak PhD-hallgatók, és
tetszett, amit csináltak. De mivel a tanítás nem érdekel, nem szeretnék
doktorandusz hallgató lenni, bár szívesen kutatnék. Azért mennék el
inkább dolgozni, mert nem akarok tovább tanulni. Annak van itt az ideje, hogy
használjam azt, amit megtanultam.

Nagy Attila
Én nem lennék doktorandusz. Nem tartom rossz dolognak, csak engem
nem érdekel, és nincs is rá motivációm. Ehelyett inkább elmegyek dol-
gozni. Hogy megéri-e PhD-zni, arra nincsen rálátásom, nem tudom. Ha
valaki doktorandusznak megy, akkor azt biztos, hogy nem csak a pénz-
ért csinálja. Hanem, mert érdekli, amit tanul, és valamit kutatni szeret-
ne. Aki itt végez például mérnökként és elmegy dolgozni, három év alatt
valószínűleg el tud egy olyan szintet érni, hogy jó fizetést kapjon. Így egy pár éves
gyakorlattal rendelkező sokkal jobban keres, mint egy éppen végzett doktorandusz.

Dr. Pelle Krisztina
Nem lehet egy szóval válaszolni erre a kérdésre. A doktoráns évek
alatt hátrányban voltam szakmailag és anyagilag is, hiszen míg én az
ösztöndíjamból az egyetemen elbújva éledegéltem, addig az évfolyam-
társaim többsége elkezdte kiépíteni saját egzisztenciáját. Ugyanakkor
szerettem a kutatást, az oktatást és a szabadságot. Ez utóbbi igencsak
felértékelődik, amikor az ember végül munkába áll. Sajnos az álláskeresésnél egy-
általán nem jelentett előnyt a doktori fokozat, sőt. Volt olyan hely, ahol a leendő
főnök rá sem nézett az önéletrajzomra, csak annyit mondott: odateszem a többi
közé. Nagyon sok helyen a vezetőségnek nincs doktori fokozata, és nem is viselik
el, ha a beosztottnak magasabb a végzettsége. Jó ideig úgy gondoltam, rossz döntés
volt az egyetemen maradni a diploma után. Szerencsére egy ismerősöm szólt egy
kutatói állásról, amit megpályáztam, és el is nyertem, így immár 2,5 éve dolgozom
Tatabányán kutatóként. Ez volt az első hely, ahol kifejezetten értékesnek számított
a Műegyetemen szerzett diplomám és doktori fokozatom. Úgy vélem, ma nagyon
keves olyan hely van Magyarországon, ahol értékelik a doktorit.

Porohnavecz József
Nem hiszem, hogy maradnék doktorandusznak. Egyrészt, mert való-
színűleg nem vennének fel a tanulmányi eredményeim miatt, másrészt
pedig a doktoranduszi ösztöndíj sokkal kevesebb, mint amit a szakmá-
ban kaphatok egy teljes idejű állásban. Sok doktorandusz ismerősöm
van, és azt látom, hogy a hároméves képzés gyakran elhúzódik, és ezek
a hallgatók négy-öt év alatt végeznek. Ráadásul többségük azt mondja,
hogy nem éri meg, mert Magyarországon nem fizetik meg a PhD fokozatot, és mivel a
munkaerő-piacon nincs szükség annyi kutatóra, mint amit az egyetemek kitermelnek.

Nézőpont KRAJCSOVICS HAJNALKA

Legyek-e PhD?

Arra a kérdésre, hogy ki az, aki kutatónak
vagy tanárnak született, majdhogynem egy-
értelmű elképzelése van a legtöbb embernek.
Legyen kitarító, ha kell, vaskalapos, ragasz-
kodjon az elveihez, de okos érvekkel szem-
ben ne legyen makacs.

Legyen fehér köpenye, de leg-
alábbis kócos, borzos, kusza
haja, esetleg szemüvege, vagy
fehér zoknival barna szandálja.
Legyen jószívű, de ne túlságosan
lány. Szigorú, de fair játékos. Aki
szereti, és érti a tréfát, de nem
kuncog hangosan a saját vicce-
in. Legyen kicsit flúgos, mert ez
az imázsépítés elengedhetetlen
eszköze. Ezek a tulajdonságok
azonban csak az évek folyásával
szivárognak be a viselkedésünk-
be, de addig is élni kell valahogy.
Erre ott van a doktoráns képzés...
Potenciális tudós és oktató forrás.
Jó esetben a három év alatt ren-
geteget utazhat az, aki vállalja a
hátlutókat is: előadások tartása,
tudományos publikációk gyártá-
sa, zh-javítás, labortartás, óratar-
tás, kulcsért szaladgálás és so-
rolhatnám. A képzés után pedig,
ha nem kapott kedvet az ember a
tanításhoz, akkor immár egy Dr-
rel a neve előtt áll a pályakezdők
között, lehetőségekre várva. Egy-
előre még jó esélyekkel indulnak
a doktorok, de ha így haladunk,
akkor mindenhova a félig-med-
dig képzett új tanterves embere-
ket keresik majd, mert kevesebb
alapbér jár nekik.
A lányok esetében még kiéleztet-
tebb a helyzet, mert ha családot
és karriert is akarnak, akkor a
húszas éveik harmadik harmadá-

ban befejezve a képzést munkába
állnak, és 2-3 év munka után vál-
lalnak gyermeket. Manapság ki-
tolódik a fészekrakás ideje, amely
azonban nem kedvez túlságosan
a csökkenő népességszám eme-
lésének. Bár nemrég jelent meg
tanulmány arról, hogy aki ké-
sőbb szül, tovább fog élni. A má-
sik lehetőség, hogy a doktoráns
képzés alatt alapítsanak családot.
Ez is nagy terheket ró a vállukra,
hiszen az esetek jelentős hánya-
dában, a növekvő kötelezettségek
miatt van a doktoráns képzés...
Eljutni a doktori védésig.
Ezzel együtt még mindig fel-
merül a hol legyünk értelmiség
problémája. Aki közéjük akar
tartozni, vagy már közöttük van,
viszont nem marad majd itt, mert
Nyugat-Európában tárt karokkal
várják a mérnököket az itthoni
fizetés ötszöröséért. De még ha
biztonsági őrnek vagy logisztika-
i menedzsernek szegődünk el,
akkor is annyit kereshetünk
odakint, hogy bőven félre lehet
tenni. Pár év után hazajönni és
megállapodni.
Összességében nagyon jó még ta-
nulni, alig-felelősséggel a vállun-
kon, virágálmokkal, apró célok-
kal, csillogással a szemünkben.
De ott a veszély; minél maga-
sabbra jutunk, annál fájdalma-
sabb a pofára esés.

Ez történt
a világban

■ Többen utaztak a
BKV-n taval

Hét esztendőnyi folyamatos csökkenés után 2007-ben nőtt a BKV utasainak száma, a közlekedési vállalat közleménye szerint. Az elmúlt évben 1.6 százalékkal emelkedett a tömegközlekedési járművek kihasználtsága, leginkább a buszoké és a

villamosoké. Mindössze a HÉV kihasználtsága zárt mínuszban, a két esztendővel ezelőtti adatokhoz képest több mint három százalékkal.

■ Koszovó független

Februrá 17-én kikáltotta függetlenségét Koszovó, ezzel Szerbiától független, önálló állam jött létre a Balkánon. A szerbek élesen bírálták a koszovói parlament döntését, s a

nemzetközi joggal ellentétes cselekménynek titulálták a függetlenség kikiáltását. Az ENSZ Biztonsági Tanácsának öt vétőjoggal rendelkező országa közül az Egyesült Államok, Franciaország és Nagy Britannia már elismerte Koszovó szuverenitását, ugyanakkor Oroszország és Kína nem tette meg ezt.

■ Két jelölt az MTA főtitkári posztjára

Két jelöltje van a Magyar Tudományos Akadémia főtitkári posztjának: Pléh Csaba, a jelenlegi főtitkárhelyettes, valamint

Pálkás József, az MTA Kémiai Kutatóközpontja főigazgatójának személyében. Az elnöki pozícióra öten pályáznak, a je-

lölőbizottságnak március közepéig kell a közgyűlés elé terjesztenie, hogy kit jelölnek elnöknek, főtitkárnak és a többi akadémiai tisztségviseelőnek.

EFOTT a Duna mellett

Az idei Egyetemisták és Főiskolások Országos Turisztikai Találkozója, az EFOTT rendezési jogát a Dunaújvárosi Főiskola Hallgatói Önkormányzata nyerte el.

Az EFOTT olyan kulturális és könnyűzenei fesztivál a hazai palettán, amely már több mint harmincéves múlt-ra tekint vissza. Az első találkozó 1976-ban szervezték meg Pécsen, ahova huszonöt főiskola, illetve egyetem háromszázötven hallgatója látogatott el. A programot akkor a KISZ szervezte és finanszírozta. A fesztiválozók többek között tájfutó- és természetjáró-akadályverseny, éjszakai túra, városismereti vetélkedő, számos sportbemutató, híres magyar sportolókkal való találkozók és politikai rendezvények közül válogathattak. A fesztivál folyamatosan változott. Legszenbetűnőbb a látogatók számának növekedése. A '76-os EFOTT-on még csak háromszázötvenen voltak, öt évvel később ezerötszázan,

míg 1987-ben négyezer résztvevője volt a rendezvénynek. 2006-ban pedig már több mint ötvenezer fiatal gyűlt össze a turisztikai találkozón.

A programsorozatnak évről évre különböző magyar városok adnak otthont; az elmúlt három évtizedben a találkozó programjai bejárták az országot. Ez kurióznak számít, ám egyben sok gondot is okozott a szervezők számára: a szervezőcsapatban a folytonos személyi fluktuáció megnehezítette a munkát. A probléma megoldására a jogtulajdonos (a HÖÖK) megújította a pályázati rendszert, melynek köszönhetően – az idén először – a fesztivál szervezését egy tapasztalt szervezőgárda végzi, az EFOTT Menedzsment.

A Menedzsment első feladatául pályázatot írt ki a találkozó szervezési jogára. Dajka Zoltán, a fesztivál főszervezője a Műhelynek elmondta, hogy több helyszínt is megnéztek, mielőtt meghozták volna döntésüket. Végül az egyedülként

pályázó Dunaújvárosi Főiskola Hallgatói Önkormányzata lett a nyertes. A helyszín az intézmény névadó településén, a dunaújvárosi Szalki-szigeten található. Az egyhangú döntést többek között a helyszín könnyű megközelíthetősége, valamint a település sport- és turisztikai adottságaival indokolták.

A Dunaújvárosi Önkormányzat közgyűlése is egyhangúlag támogatta a fesztivál létrejöttét, pártpolitikai állástól függetlenül. Külön sikerként könyvelheti el a HÖÖK, hogy a helyszínen a fesztivál hatására a helyi önkormányzat új szabadidő központot alakít ki, kívánt szintre hozva ezzel a szalki-szigeti területet. A program célkitűzései szerint a fesztivál központi témája évről évre változni fog. A főszervező elmondta, hogy az idén július 16-20. között megrendezésre kerülő EFOTT-on nagy szerepet kap majd a sport, mivel 2008 az olimpia éve. Ez azt jelenti, hogy a már megszokott, változatos zenei programok

mellett sportolási lehetőségek széles skálájából választhatnak a résztvevők.

Arra a kérdésre, hogy mi okból pályázott csupán egy intézmény a szervezés jogára, Dajka Zoltán lapunknak azt válaszolta, hogy a pályázás módjának megváltoztatása kiejtette azokat az intézményeket a versenyből, amelyek nem voltak tisztában

azok hallgatói számára még ismertebbé tegye, idén is útnak indítja az EFOTT Road Show-t. Felmérések alapján a hallgatók ezt a fesztivált érzik leginkább a sajátjukénak. Bár nyáron már szinte minden hétvégére jut egy-egy fesztivál, az EFOTT továbbra is megőrizte a látogatottságát, sőt, folyamatosan képes volt

Fotó: Kiss Imre

az új feltételekkel. Az igencsak csekély jelentkezőszám azonban nem lepte meg, mivel az utóbbi években is mindig csak egy-egy pályázat érkezett hozzájuk. Majd bizakodóan hozzátette: „a felsőoktatás egyre éledező versenyében nagyobb hangsúlyra lesz annak, hogy ki a házigazda”. Annak érdekében, hogy a Menedzsment a programsorozatot a felsőoktatási intézmények és

azt növelni. A Menedzsment a jövőben is törekedni fog arra, hogy a megszokott színvonalat és lehetőségeket biztosítsa, és hallgatóbarát árakkal tudjon jelen lenni a piacon. Aki bővebb információt szeretne a 2008. július 16-20. közötti rendezvényről, az látogasson el a www.hook.hu oldalra, vagy érdeklődjön a +36 30 9167567-es telefonszámon!

Szabó Orsolya

Felsőoktatási börze – EDUCATIO 2008

A leendő hallgatóknak rendezték meg idén januárban a budapesti SYMA csarnokban az Educatio 2008 Nemzetközi Oktatási Szakkiállítást.

A Szakkiállításon idén mintegy 203 kiállító vett részt, akik a felsőoktatás mellett külföldi továbbtanulási lehetőségről, ösztöndíjakról is tájékoztatták a látogatókat. Jelen voltak a magyar szakképző intézmények nagyjai, tankönyvkiadók, nyelviskolák, valamint az OKM és háttérintézményei. Manherz Károly felsőoktatási és tudományos szakállamtitkár nyitóbeszédében külön kiemelte az intézmények közötti fokozódó

versenyt, a bolognai folyamatot és a magyar diákok külföldi tanulási lehetőségeit. A BME saját standdal vett részt a teltházas eseményen. A Gépészmérnöki Kar kivételével az egyetem valamennyi egysége képviseltette magát az egyetem hatalmas pultjánál. Egymást érték a kérdések a képzés struktúrájáról és a 2008-ban induló mesterképzésekről. Külön kiemelhető, hogy az BME Nyelvvizsgaközpont is megjelent a börzén, tájékoztatva a diákokat az egyetemi nyelvtanításról, nyelvvizsga lehetőségekről, követelményekről.

Sneider Zita

Nézőpont

NÉMETH ANDRÁS

Én vagyok az atyáúristen!

Budapest nagyváros, sokan lakják és járnak autóval. Néha azonban kénytelenek megállni és parkolni. De mi van akkor, ha nincs hely?

A Dob utcában egy barátomhoz kellett felugranom pár csomagért. Autóval mentem, de tízperces forgolódás után sem találtam helyet, így a járdán álltam meg. Úgy, hogy még a legnagyobb autók is elérjenek mellettem. Két perc alatt meg is fordultam, de mire leértem már két „úr” várt az autónál, és közölték, hogy bizony itt nem szabadna állnom. Mondtam a két közterület-fenntartónak, hogy már itt sem vagyok, és csak két perce érkeztem. Ám ők a térfigyelő riasztására jöttek, így nem engedhetnek el. Okiratok, fénykép és aláírás. Igencsak bosszantónak éreztem a dolgot, így megkérdeztem, hogy mégis hova álljak? És ebben a két percben ki a fenét zavartam itt? De a szabály az szabály, és már a kezemben is volt az 5000 forintos csekk. Ekkor már a bilincsos kocsi is megérkezett, de nem volt rá szükség. Az amúgy tizenötezer lett volna, helyszíni bírság formájában. Érdekes, hogy a térfigyelőrendszer ilyen összehangoltan működik. Kíváncsi lennék, hogyha feltörik az autót, vagy agyonvernek, akkor hány óra kell, mire valakit kiküldenek, hogy összekaparnak? Arról nem is beszélve, hogy ahol tényleg akadályozza a forgalmat egy parkoló terepjáró, ott valahogy soha nem jön senki mikuláscsomagot osztani. Végezetül a kedves, magasan képzett fényképész hozzátette, hogy azért csak ötezer a bírságom, mert velem lehet beszélni. „2008-as törvény szerint, a közterület-fenntartó a rendőr után a második legfontosabb rendfenntartó egység. Itt én vagyok az atyáúristen!”. Ezzel a mondattal váltunk el egymástól. Az adományt befizetem, és legközelebb menet közben fogok bepakolni, nehogy a „jóisten” megint megbüntessen.

Diákhitel

Lépéselőnyben

Legyél, aki lenni akarsz!

DIÁK HITEL

www.diakhitel.hu
06-40-24-00-24

Üzleti negyed

Tőzsdeválság, világválság, recesszió

Recesszió: ha egy ország gazdasága két egymást követő negyedévben negatív értéket produkál, azaz a GDP-je nem nő, hanem csökken.

Januárban a napi sajtó és az internet is a tőzsdei árfolyam-esésektől volt hangos. Az USA-ban, Európában, a Távol-Keleten és hazánkban is hirtelen nagyobb mértékben estek a tőzsdei mutatók. Még az is értesült erről, akit nem igazán érdekel ez a terület. Sokan legyintettek, ez csak a tőzsdén kereskedő embereket érintheti. Ez azért nem teljesen igaz.

Egy neves elemző szerint, ha már a napilapok is címlapon foglalkoznak egy pénzügyi eseménnyel, akkor tényleg baj van. Nézzük, mi is állt a fekete napok hátterében. Ezeknek a nagy áreséseknek természetesen volt előzményük. Az egész

cirkusz az ún. amerikai másodlagos jelzálogpiaci (subprime) válságra vezethető vissza, amelyről már korábban írtunk. Ennek a pénzügyi válságnak a lényege, hogy az USA-ban a bankok egymással versengve próbálták egyre kisebb önrésszel, egyre kevesebb hitelbírálattal, egyre kisebb kamatokkal elcsábítani a lakáshitelt igénylő ügyfeleket egymástól. A rossz adósminősítések és az időközben csökkenésnek induló ingatlanárak miatt egyre több adós nem tudta visszafizetni a hitelt, ezzel együtt senki sem akart új jelzáloglevelet venni, azaz a bankok nem kaptak pénzt, amit hitelként kihelyezhethének, szaknyelven szólva likviditáshiány lépett fel. Ez

tovagyűrűzve végül is csökkentette a lakossági fogyasztást, az emberek most nem költenek annyit, mint korábban, hiszen tartanak attól, hogy nem tudják fizetni a törlesztő részleteket. Emiatt a termelő és a kereskedelmi vállalatok kerülnek nehéz helyzetbe, kevesebb árut tudnak csak eladni, vállalkozások mennek tönkre vagy kerülnek nehéz helyzetbe, nő a munkanélküliség. Minden vállalat óvatos, ha egy új beruházáson, fejlesztésen gondolkodik, sok esetben elhalasztják ezeket, így csökken a GDP (lásd korábbi cikkünket). Sőt a bankok is nehezen adnak hitelt nekik – hiszen nekik sincs elegendő forrásuk – vagy csak magas kamatok mellett. A tavalyi évben ezen problémák mellett több egyéb folyamat is beindult (növekvő nyersanyag és olajárak, növekvő infláció, bankpánik stb.), amelyek szintén negatív pálya felé lökték az USA-t, illetve a világgazdaságot. Ez a folyamat tavaly nyár óta tart, és átterjedt Európára, és lassan a világ egyéb tájaira. Ez alól Kína sem kivétel, hiszen a legfontosabb külkereskedelmi partnere pont az USA, ide exportálja olcsón termelt termékeinek jó részét. Ha az USA-ban csökken a kereslet, akkor a kínai kivitel is csökken, amely a jelenleg erősen exportvezérelt kínai gazdaságra igen rossz hatással van. Kína szerencséjére mostanság már a belső kereslete (a hazai fogyasztás) is dinamikus

nővekszik, így ez ellensúlyozza a külkereskedelmi lassulást, ezen kívül a hatalmas devizatartalékokból és a bődületes GDP növekedésből van fedezete, így világszinten az USA gazdaságának lassulását némiképpen ellensúlyozhatja Kínának növekedése. A januári esést újabb, az USA-ból érkező negatív makrogazdasági hírek, mutatók generálták, amelyek tovább erősítették a befektetők féltelmeit. Az újabb eladási hullám az USA-ból kiindulva, Európát és a Távol-Keletet is érintette. Azzal tisztában kell lenni, hogy az USA gazdasági potenciáljával az egész világgazdaságra hatással van. A legnagyobb tőkeallokációkat olyan észak-amerikai intézményi befektetők (nyugdíjalapok, biztosítók, befektetési bankházak) végzik, amelyek egyszerre több milliárd dollárt mozgatnak, így egy-egy döntésükkel (vétellel, eladással)

jelentős hatást gyakorolnak az árfolyamokra. Ha az ottani cégek, befektetők nem hisznek egy-egy iparágban (pl. pénzügyi, ingatlan), régióban (pl. Távol-Kelet, Közép-Európa) vagy instrumentumban (pl. részvények), akkor kiszállnak belőle, és még akkor is esésnek indulnak az árfolyamok, ha sok, az adott területen lévő céggel semmi-féle baj sincs (pl. OTP). A piacot rövid távon a félelmek, várakozások mozgatják, a fundamentális jellemzők hosszabb távon jelentenek támpontot. Ezen érvek és a történelem adnak reményt, az esések, recessziók egy időszak után elmúlnak, és az esést ismét emelkedés követi, főként ha az adott részvénytársaságokkal fundamentálisan nincs nagy probléma. Már csak azt kellene tudni, hogy mikor vagyunk a mélyponton!

Boros Miklós

Csaló bróker

Közel 5 milliárd eurót bukott az egyik legnagyobb francia bank brókere kockázatos tőzsdei ügyletekkel. Jérôme Kerviel a francia Société Générale bank részvénykereskedője, kijátszva az ellenőrzési rendszereket, a jogosultságát jóval meghaladó értékben kötött egymásra épülő vételi és határidős eladási pozíciókat. Ez az összeállítás akkor profitált volna, ha az árfolyamok a határidőkön belül emelkedtek volna. Mivel januárban az árfolyamok jelentősen estek, jókora summával könnyített a bank számláin. A csalásból Kervielnek semmilyen személyes és közvetlen haszna nem származott, az ambiciózus fiatalember azt remélte, hogy „kivételes brókernek” fog tűnni.

Vitaforum

Ne küzdj, csak arass!

Így van, vagy nem így van? Ctrl + C, Ctrl + V, Ctrl + P – ahogy mondaná egyik tanárom – ez legközelebb bizony már nem lesz elég! Mennyire igaza is lett, tényleg nem volt az, mert nem hagyta. Jogosan. Bár bennünk azért felvetődött, hogy biztosan megtehetette? Ha egyszerűen is meg lehet oldani, akkor miért válasszam a nehezebb utat? Mások egy fél évig tanulták, amire nekünk egy hetünk volt, és csodálkoztak, hogy miért nem megy az egész magától. Mi nem csodálkoztunk. Helyette tanultunk, mint a jó diák, hogy meglegyen, és ne kelljen „pótmérni”. Bár ma már pontosan nem emlékszem hogy mi volt, amivel olyan sokat küzdöttünk, csak arra, hogy rengeteget foglalkoztunk vele. Itt jön a miért? Szerintem megérte, mert ha másért nem is, legalább kitartóbbak és szívósabbak lettünk, amit az életben hasznosíthatunk, és nem utolsósorban valahol valami fejlődött bennünk, aminek ha nem is most, egyszer biztosan hasznát vesszük! Érdekesebb és élvezetesebb, ha átküzdöd magad az akadályokon, és ha éppen nem halsz bele, akkor jó, egyébként?

Mennyire izgalmas lehet minden félévben ugyanazokat a házi feladatokat olvasni? Minden félévet mintha újratöltenénk! De mi nem ezért járunk ide! Miért is? Azért, hogy fejlődjünk! Nem is értettem miért mondta azt első félévben a vizsgán egyik tanárom – azért ültetjük egymástól messzebb a hallgatót, mert akkor önállóan kezd el dolgozni, ugyanis nem számít a másakra, és így szépen saját kútfőből dolgozik. Ma már értem. Épülésünkre szolgál, ha gondolkodunk! Tehát mindent írjunk meg saját erőnkből! Előbb utóbb úgyis teljesíti a diák a tárgyakat, ha akarja. Rajta múlik. Mégis, nem mindegy hogy egy, vagy három félévig, vagy akár még tovább kell ugyanazt tanulnia, és szerintem a tanárnak sem mindegy. Bár igen hangzatos: „Á, látok régi ismerőseket”. A kedvencem az, amikor tanárok regisztrálnak a levelezőlistákra, és az ott terjedő anyagokból azokat a példákat választják ki a vizsgákra, amelyek hibásak. Ilyenkor hamar kiderül a turpisság.

Dunai Péter

Kedves olvasóink! Várjuk hozzászólásaitokat a Vitaforummal és a Műhely egyéb cikkeivel kapcsolatban. Gondolataitokat, megjegyzéseiteket a info@muhely.com címre küldhetitek el.

1% a BME hallgatóiért

Kérjük Önt, támogassa a *Műegyetemi Hallgatókért Alapítványt* személyi jövedelemadójának 1%-ával.

Az alapítvány adószáma:
18036754-1-43

MŰEGYETEMI AJÁNDÉKBOLT

H-P: 7:30 – 17:30 • Goldmann György tér 3. • Tel.: 463-1515

Műegyetemi, kari logós használati- és ajándéktárgyak

BKV bérlet
Vonatjegy

EGY HELYEN!!!!!!

NÉPSZAVAZÁS A TANDÍJRÓL!
MÁRCIUS 9.

www.notandij.hu

Van egy jó sztorid? Meséld el SMS-ben!

Küldj **végtelen számú SMS-t** hálózaton belül havonta **1 200 forintért!** A Végtelen SMS akció minden egyéni VitaMAX előfizető részére elérhető 2008. március 31-ig.

Ez a Te pillanated

vodafone

Országos népszavazás

1949. évi XX. törvény, a Magyar Köztársaság Alkotmánya, 28/C. § (5) bekezdés

(5) Nem lehet országos népszavazást tartani:

- a) a költségvetésről, a költségvetés végrehajtásáról, a központi adónemekről és illetékekről, a vámokról, valamint a helyi adók központi feltételeiről szóló törvények tartalmáról,
- b) hatályos nemzetközi szerződésből eredő kötelezettségekről, illetve az e kötelezettségeket tartalmazó törvények tartalmáról,
- c) az Alkotmány népszavazásáról, népi kezdeményezésről szóló rendelkezéseiről,
- d) az Országgyűlés hatáskörébe tartozó személyi és szervezetialakítási (-átalakítási, -megszüntetési) kérdésekről,
- e) az Országgyűlés feloszlásáról,
- f) a Kormány programjáról,
- g) hadiállapot kinyilvánításáról, rendkívüli állapot és szükségállapot kihirdetéséről,
- h) a Magyar Honvédség külföldi vagy országon belüli alkalmazásáról,
- i) a helyi önkormányzat képviselő-testületének feloszlásáról,
- j) a közkegyelem gyakorlásáról.

Országos népszavazást nem lehet kitűzni:

Az országgyűlési képviselők, az önkormányzati képviselők, valamint a polgármesterek választásának időpontja előtt és után 60 nappal.

A Munka Törvénykönyvében meghatározott, hogy sem a munkaszüneti (január 1., március 15., húsvét hétfő, május 1., pünkösd hétfő, augusztus 20., október 23. és december 25–26.), sem pedig azt megelőző és követő napokon.

Egyéb tudnivalók a szavazásról:

Szavazatszámláló bizottság: olyan tagokból áll, akiket vagy az önkormányzati képviselőtestület, vagy az országgyűlési képvisellel rendelkező pártok bíznak meg.

Szavazókör: egy szavazókörre körülbelül 600-1200 választópolgárnak kell jutnia, ám településenként kötelező legalább egy szavazókört létrehozni.

Szavazás ideje: a szavazás napján reggel 6 órától este 7 óráig lehet szavazni. Indokolt esetben a választási bizottság dönthet úgy, hogy 5 óraker kezdődjön a szavazás.

Szavazás lezárása: Este hét órakor a szavazatszámláló bizottság elnöke bezárja a szavazóhelyiségeket. Azon választópolgárok, akik a szavazóhelyiségben, netán az előtérben tartózkodnak, még leadhatják szavazatukat. Ezt követően a bizottság lezárja a szavazást, tehát több szavazatot nem fogadhatnak el.

Helyi népszavazás:

A képviselő-testület helyi népszavazást köteles kiírni a következő kérdésekben:

- a településnek a területével határos másik megyéhez történő átcsatolására irányuló kezdeményezése,
- a községegyesítésnek és a községegyesítés megszüntetésének kezdeményezése,

- új község alakításának kezdeményezése,
- lakott területrész átadása, átvétele, cseréje,
- társult képviselő-testület alakítása, a társult képviselő-testületből való kiválás, továbbá
- abban az ügyben, amelyet az önkormányzati rendelet meghatároz.

Az első három pontban leírt esetekben a helyi népszavazásban csak az érintett településrész vagy község választópolgárai vehetnek részt.

A képviselő-testület helyi népszavazást rendelhet el:

a képviselő-testület hatáskörébe tartozó ügyben, az önkormányzati rendelet megerősítésére.

AZ IDEI NÉPSZAVAZÁS KÉRDÉSEI

Egyetért-e Ön azzal, hogy az államilag támogatott felsőfokú tanulmányokat folytató hallgatóknak ne kelljen képzési hozzájárulást fizetni?

Egyetért-e Ön azzal, hogy a háziorvosi ellátásért, fogászati ellátásért és járóbeteg-szakellátásért továbbra se kelljen vizitdíjat fizetni?

Egyetért-e Ön azzal, hogy a fekvőbeteg-gyógyintézeti ellátásért a jelen kérdésben megtartott népszavazást követő év január 1-jétől ne kelljen kórházi napidíjat fizetni?

A DEMOKRÁCIA NEVÉBEN:

Napjaink egyik legfontosabb belpolitikai eseménye a közelgő népszavazás. Míg eldöntöd, hogy élsz-e a választópolgári jogoddal és lehetőségeddel, röviden összefoglaljuk a népszavazás intézményéről a legfontosabb tudnivalókat.

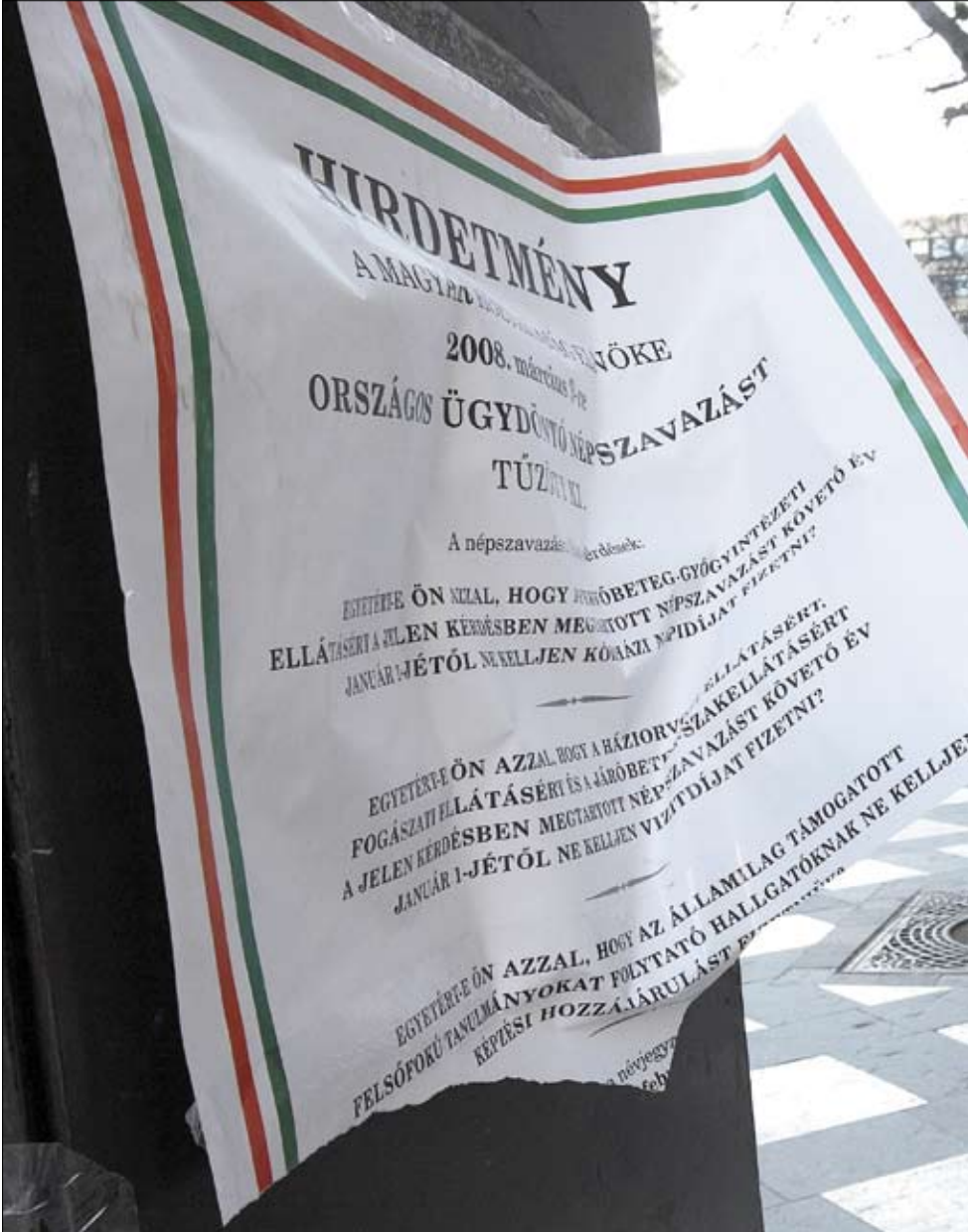
„A Magyar Köztársaságban minden hatalom a népé, mely szuverén jogait választott képviselői útján, valamint közvetlenül gyakorolja” – áll az Alkotmány 2. §-ának (2) bekezdésében. Minden állampolgárt eredendően megilleti az a jog, hogy közvetlenül gyakorolja a hatalmat, mely a népszuverenitás elvéből következik. Intézményesült eszközei a népszavazás és a népi kezdeményezés. Ennek értelmében minden nagykorú állampolgár – a természetes kizáró okokat kivéve – általános választójoggal rendelkezik. Ám ez nem volt mindig így!

Az 1848-as forradalom idején merült fel először az általános választójogra épülő népszavazások megrendezésének lehetősége, de az igen nagy politikai erővel bíró polgárság és köznemesség ehhez nem járult hozzá, helyette a képviseleti rendszert támogatta. A következő eredménytelen próbálkozás a dualizmus későbbi szakaszára tehető, melynek kezdeményezője Jászi Oszkár volt. 1921-ben rendezték meg az első népszavazást – igaz, nem a magyar állam szervezte – mikor Sopron városának kellett döntenie arról, hogy Magyarországhoz, netán Ausztriához szeretnének-e tartozni. A „leghűségesebb város” címet azóta is viseli. Egészen a rendszerváltásig nem éltek, pontosabban nem élhettek a népszavazás adta lehetőséggel, hiszen a kor jobboldali, majd a baloldali diktatórikus rendszerei nem engedélyezték a hatalomgyakorlás ezen formáját.

1989 óta az országos népszavazások alkalmával a polgárok kinyilváníthatják véleményüket a szavazólapon feltett kérdéssel, illetve kérdésekkel kapcsolatban, melye(ke)t a jogszabály alkotása során az Országgyűlés figyelembe vesz. Első halálásra bonyolultnak tűnhet a gépezet, ám aggodalomra semmi ok, jóval érthetőbb, mintsem gondolnátok.

Népszavazás típusai

Amennyiben a népszavazás törvényt erősít meg, akkor referendumról beszélünk, ám ha a cél egy új törvény megalkotása, azt plebiszcitumnak nevezzük. Elrendelés alapján két típusát különböztetjük meg: kötelező, valamint fakultatív (mérlegelés alapján). Kötelező szavazáskor 200 000 választópolgár aláírása szükséges ahhoz, hogy az Országgyűlés 15 napon belül elrendelje az ügydöntő népszavazást. Ezt követően a köztársasági elnöknek ugyanennyi ideje van arra, hogy kitűzze annak dátumát. Három évig nem szület-

hetnek olyan törvények és határozatok, melyek ellentétesek az ügydöntő népszavazás eredményével.

Fakultatív esetben az Országgyűlés határozza meg, hogy ügydöntő vagy véleménynyilvánító népszavazást rendel el. Ha az első mellett dönt, a szavazás eredménye az Országgyűlésre kötelező, nem hagyhatja figyelmen kívül. Ám ha az utóbbit választja, csupán mérlegelnie kell, hogy kiírja-e a népszavazást (szintén 30 nap áll a rendelkezésre), illetve annak esetleges eredményét elfogadja-e. Ahhoz, hogy a szavazást elrendelje, a következőkben felsoroltak valamelyikének kezdeményezésére szükség van: 100 000-nél több, de 200 000-nél kevesebb választópolgár; a köztársasági elnök; a Kormány; a képviselők egyharmada.

Az ügydöntő népszavazás esetében a szavazás akkor eredményes, „ha az érvényesen szavazó választópolgárok több mint

fele, de legalább az összes választópolgár több mint egynegyede a megfogalmazott kérdésre azonos választ adott” – az Alkotmány 28/C. §-ának (6) bekezdése. Abban az esetben, ha a részvétel csak 25%-os, de a választópolgárok egyformán szavaztak – tehát az igen vagy a nem válaszok száma eléri a 100%-ot – akkor is eredményes a népszavazás.

A népszavazás egy másik fajtája a helyi népszavazás, melyben községi, városi, fővárosi kerületi, a fővárosi és a megyei lakosság részt vesz olyan helyi ügyek intézésében, amelyek az önkormányzatok hatáskörébe tartoznak. Helyi népszavazást önkormányzati képviselő, helyi társadalmi szervezet és meghatározott számú választópolgár kezdeményezhet. A szavazás eredményét a képviselő-testületnek kötelező figyelembe vennie. Amennyiben a helyi népszavazás eredménytelen lesz, a képviselő-testületnek kell döntenie a szavazás-

Népszavazás Európában

Európa országaiban a 19. században a népszavazás alkalmazásának eltérő gyakorlata alakult ki. Egyes országokban csak ritkán, a legnagyobb horderejű politikai változások (új alkotmány, új valuta stb.) utólagos legitimációjára használják a szavazást. Kisebb népsességű országokban viszont többször is sor kerül népszavazásra kisebb horderejű kérdésekben is.

Franciaország:

Ebben az államban a polgári köztársaság megszületése óta tartanak népszavazásokat. Az első 1793 júliusában, mely keretében a köztársasági alkotmányt hagyták jóvá a polgárok. Azóta 24 alkalommal hívták országos voksolásra a polgárokat. Jelentős eltérés a magyar szokástól, hogy lehetséges külföldi államokat érintő ügydöntő népszavazás megtartása is. A franciák véleményét nyilváníthattak például Nagy-Britannia és Írország Európai Közösségi tagságáról, Algéria önállóságáról, valamint Új-Kaledónia autonómiájáról is.

Olaszország:

Az jogrend kétféle népszavazást ismer:

- Alkotmányozó népszavazás, mely szerint a Köztársaság alkotmányának változásairól népszavazás is dönthet. A voksolást a parlament két házában helyet foglaló képviselők ⅔-a vagy pedig 500 000 aláíró kezdeményezheti.
- Törvényhozó népszavazás, mely a már létező törvények megerősítésére, illetve teljes vagy részleges eltörlésére irányuló népszavazás. Alkotmányozó népszavazásra a világháborút követően mindössze egyszer, 2001-ben került sor. Ennél jóval gyakoribb a törvényhozó népszavazás. 1974 óta 14 alkalommal, összesen 49 ügyben hívták urnákhoz a választópolgárokat.

Svájc:

Svájcban a népszavazások kezdeményezésére három lehetséges mód létezik:

- Kötelező népszavazás: Az alkotmány legcsekélyebb változtatásához a parlament mellett a polgároknak és a kantonok többségének jóváhagyására van szükség. Ugyanez vonatko-

NÉPSZAVAZÁS HAZÁNKBAN

Fotó: Kiss Imre

szavazást elrendeli, vagy elutasítja. Amennyiben elfogadja, a népszavazást elrendelő határozatban rögzítenie kell a kezdeményezők által feltett kérdést (kérdéseket) és a szavazás dátumát, melyet a köztársasági elnök határoz meg. Az időpontot a népszavazás elrendelésétől kezdve három hónapon belül ki kell tűzni.

Szavazás

A választópolgárok adott szavazóközrtekben szavazhatnak, melyeket a lakóhelyük szerint jelölnek ki, vagy ott, ahol utólagos igazolással vagy a személyi igazolványuk szerint a névjegyzékbe rögzítették. A választópolgároknak személyi igazolványt vagy egyéb fényképes közokiratot kell bemutatniuk a szavazatszámlláló bizottság előtt. Majd a bizottság egy tagja átadja a polgármesteri hivatal vagy a szavazatszámlláló bizottság által lepecsételt szavazólapot (szavazólapokat), mely kitöltése abban az esetben érvényes, hogyha a polgár kérdésenként csak egy választ jelöl be „X” vagy „+” jellel, valamint akkor, ha egyértelműen megállapítható a kérdésre adott válasz. A népszavazási kérdésnek (kérdéseknek) egyértelműnek, közérthetőnek és eldöntendőnek kell lennie, méghozzá azért, hogy minden választópolgár tudjon rá válaszolni. Ezt követően a kitöltött lapot az urnába kell dobni.

A szavazatszámoló bizottság (SZSZB), miután lezárta a szavazást, két lépcsőben összesíti azokat. Első lépcsőben az urnában lévő szavazólapokat megszámlolja, majd a következők szerint csoportosítja: Érvénytelen szavazat, Érvényes szavazat – ezen belül Igen és Nem, valamint a Vitott szavazat. Utóbbiról a bizottság csak akkor határoz, miután a választási szerveket és a közvéleményt tájékoztatta az előzetes eredményekről. A második lépcsőben a végleges szavazatokat összesítik. A szavazatszámálásnál csak a bizottság tagjai lehetnek jelen, illetve a sajtó munkatársai, ám azzal a kikötéssel, hogy nem zavarhatják a bizottság munkáját.

Amennyiben bármi kérdésetek lenne a népszavazással kapcsolatban, forduljatok a Választási Információs Szolgálathoz, ahol további adatokhoz és jogi kérdésekkel kapcsolatos tájékoztatáshoz juthattok. Érdeklődni telefonon, faxon, e-mailben, levélben, illetve személyesen lehet.

BBM Duna Palota, Budapest, V. kerület, Zrínyi utca 5.

Ügyfélfogadás: hétfőtől csütörtökig 8:30-16:30-ig, pénteken 8:30-14:30-ig

Levélcím: 1450 Budapest, Pf. 81.

Telefon: (061) 266-1200

Zöld szám: (06-80) 204-016

Fax: (061) 332-6337

E-mail: visz@mail.ahiv.hu

Joó Fruzsina

1990. évi LXV. törvény, a helyi önkormányzatokról, 46. § (4) bekezdés

(4) Nem rendelhető el helyi népszavazás:

- a) a költségvetésről való döntésre,
b) a helyi adónemeket, illetőleg mértéküket megállapító rendelet tárgyában,
c) a képviselő-testület hatáskörébe tartozó szervezeti, működési, személyi kérdésekben, a képviselő-testület felosztásának kimondásáról.

Tilos aláírást gyűjteni:

a munkahelyeken
munkaidőben
munkavégzési kötelezettség közben
bárhol szolgálati feladatot ellátó személytől
szolgálati helyszínen
tömegközlekedési eszközön
egészségügyi intézményekben
állami és helyi önkormányzati szervek hivatali helyiségében.

Az ily módon gyűjtött aláírások érvénytelenek!

Megvalósult népszavazások		
Idő-pont	Téma (kérdések)	Eredmény
1989	Csak az országgyűlési választások után kerüljön-e sor a köztársasági elnök megválasztására?	igen
	Kivonuljanak-e a pártszervek a munkahelelyekről?	igen
	Elszámoljon-e az MSZMP a tulajdonában vagy kezelésében lévő vagyonról?	igen
	Feloszlassák-e a Munkásőrséget?	igen
1990	Kívánja-e Ön, hogy a köztársasági elnököt közvetlenül válasszák meg?	14%-os részvétel, érvénytelen
1997	Egyetért-e azzal, hogy a Magyar Köztársaság a NATO-hoz csatlakozva biztosítsa az ország védetségét?	49%-os részvétel, 85%-ban igen
2003	Egyetért-e azzal, hogy a Magyar Köztársaság az Európai Unió tagjává váljon?	46%-os részvétel, 88%-ban igen
2004	Egyetért-e Ön azzal, hogy az egészségügyi közszolgáltató intézmények, kórházak maradjanak állami, önkormányzati tulajdonban, ezért az Országgyűlés semmisítse meg az ezzel ellentétes törvényt?	37 és 49%-os részvétel; egyik kérdésre adott válaszok aránya sem haladta meg a 25%-os limitet, ezért a szavazás eredménytelen volt
	Akarja-e, hogy az Országgyűlés törvényt alkosson arról, hogy kedvezményes honosítással – kérelmére – magyar állampolgárságot kapjon az a magát magyar nemzetiségűnek valló, nem Magyarországon lakó, nem magyar állampolgár, aki magyar nemzetiségét a 2001. évi LXII. tv. 19. § szerinti „Magyar igazolvánnyal” vagy a megalkotandó törvényben meghatározott egyéb módon igazolja?	

A keretes anyagokat összeállította:

Jakab Judit, Jakab Roland Akos, Joó Fruzsina,
Szabó Orsolya, Szeles András

ról. Egy éven belül nem lehet ugyanabban a kérdésben helyi népszavazást kitűzni.

Népi kezdeményezés, aláírásgyűjtés szabályai

Az országos népi kezdeményezésnek (iniciatíva) a célja az, hogy az Országgyűlés napirendjére tűzze a kezdeményezésben definiált kérdést, illetve kérdéseket. Ehhez legalább 50 000 választópolgár aláírása szükséges, melyet két hónapig lehet gyűjteni. Minden egyes állampolgárnak joga van, akár közterületen is, aláírásokat gyűjteni, valamint ezzel kapcsolatos munkát végezni. Az íveknek tartalmazniuk kell a kezdeményező olvasható nevét, lakcímét, személyi azonosítóját, valamint az aláírást.

Az aláírt íveket az Országgyűlés elnökéhez kell beterjeszteni, akinek 8 napon belül az Országos Választási Bizottságnak (OVB) kell továbbítania. A Központi

Nyilvántartó és Választási Hivatal végzi el a hitelesítést, melynek keretében az aláírássok számát, illetve az aláíró állampolgárok választójogosultságát és a lakóhelyük ellenőrzik. Amennyiben az aláírás eredetisége megkérdőjeleződik, a személyazonosságát véletlenszerűen ellenőrzik. Ebben az esetben az adott állampolgártól egy nyilatkozatot kérnek, melyben igazolnia kell az aláírt ügy hitelességét. A hitelesítésnek 30 nap alatt kell lezajlania, majd az arról szóló határozatot 8 napon belül közzé kell tenni a Magyar Közlönyben. A hitelesített íveket mindössze egyszer lehet benyújtani az OVB elnökéhez. Az utolag bemutatott aláírások érvénytelenek. Az Országgyűlésnek tárgyalnia kell a kezdeményezésről, és legkésőbb három hónappal később döntést kell hoznia arról, hogy elrendeli-e a népszavazást. Az Országgyűlés hatáskörébe tartozik az Országos népszavazás elrendelése, vagyis határozatot kell arról hoznia, hogy a nép-

zik a nemzetközi szervezetekbe való belépésre és az egy évnél hosszabb időre tervezett és az alkotmányból nem levezethető szövetségi törvényekre is. Ebben az esetben is kötelező népszavazást tartani.

2. Fakultativ népszavazás: A polgárok képviselői szerveinek (pártok, egyesületek) lehetőségük van rá, hogy bármely életbe lépő törvényt népszavazás útján megerősítsen, vagy elvessen.
3. Kantoniális referendum: Legalább 8 kanton által kezdeményezhető a szövetségi parlament által már elfogadott törvényekről. Egyetlen alkalommal alkalmazták eddig, mikor 2003-ban egy adótörvény változása váltotta ki 11 kanton ellenállását.

Svájcban a népszavazás a politikai rendszer szerves része, gyakran alkalmazott eszköze. Az évente megszervezett voksolások élénkítik a pártok és a közvélemény kapcsolatát, és arra készíteti a parlamenti erőket, hogy a változtatásokat közösen, mindenki által elfogadható kompromisszumokkal dolgozzák ki. Ez teszi Svájcot a kompromisszumos demokrácia mintaeszközévé.

A HÖÖK állásfoglalása az idei népszavazásról

A Hallgatói Önkormányzatok Országos Konferenciája – mint a magyarországi felsőoktatási hallgatók törvényben nevesített országos érdekképviselői szerve – hitet tesz a Bolognai Folyamat irányadó dokumentumaiban, különösen a Berlini Nyilatkozatban megfogalmazott elv mellett, amely szerint a felsőoktatás közjó és közfelelősség.

Továbbra is nyitottak vagyunk minden olyan kezdeményezésre, amely ésszerűbbé, hatékonyabbá teheti a felsőoktatási finanszírozásának rendszerét. Eddig is partnerek voltunk a reformban, illetve partnerek lehetünk az újító szellemű javaslatok tekintetében.

Kísérletet tettünk a kormányzat által bevezetett tandíj kiváltására. A tandíj helyett javasolt alternatívánk a már meglévő elemekre épült. Az Oktatási és Kulturális Minisztérium

azonban nem tartotta bevezetésre alkalmasnak a HÖÖK javaslatát.

A fentiek értelmében továbbra is teljességgel elutasítjuk az állami finanszírozású képzések költségeinek – részben vagy egészen – a hallgatókra történő áthárítását.

Mivel a népszavazás az utolsó lehetőség a tandíjmentes hazai felsőoktatás megvédésére, és mivel látszik, hogy a Kormány egyértelműen elkötelezett a tandíj mellett, ezért a Hallgatói Önkormányzatok Országos Konferenciájának Közgyűlése – amely magában foglalja az összes magyarországi felsőoktatási intézmény hallgatói érdekképviselőt – arra kéri a hallgatókat és mindenkit, akik eddig is támogatták céljainkat, hogy a Köztársasági Elnök által 2008. március 9-re kiírt népszavazáson – élve alkotmányos jogukkal – vegyenek részt, és támogassák a HÖÖK tandíjellenes küzdelmét.

A fejlődés lehetősége

Sokszor mondogatjuk, hogy szeretnénk változtatni, de valahogy nem megy. Arra várunk, hogy valaki megmondja, min és hogyan kellene változtatnunk.

Felismerni a saját hibáinkat, rossz döntéseinket, szembenézni a rossz szokásokkal, kevésbé előnyös személyes vonásainkkal vagy viselkedési módjainkkal, egyáltalán nem könnyű. Sok esetben mi magunk nem akarjuk, vagy nem tudjuk felismerni azokat. Nehéz szembenézni a gyengeségekkel. A változás első lépése azonban minden esetben az, hogy tisztán lássuk: mi az, amit máshogy szeretnénk? Ó, és persze akarjuk is a változást, hiszen motiváltság híján hiába minden erőlködés. Szükséges a saját elhatározás, akarat. Sokszor gondoljuk azt, hogy

bizonyos szituációk visszatérően felbukkannak az életünkben, amelyeket negatívnak vagy kellemetlennek érzünk, de valódi okát nem ismerjük. Másokkal való interakciókban sok esetben kerülünk félreértésbe, mert nem megfelelően reagálunk bizonyos viselkedésmódokra. Amíg nem ismerjük a kellemetlen szituációk kiváltó okát, vagy amíg csak a másik félben keressük a hibát, addig a helyzet várhatóan visszatér majd, talán más kontextusban, más személyekkel, de a szituációt hasonlóan érezzük majd. Komoly motiváltságot igényel a gyenge pontjaink megismerése után, hogy a kellemetlen állapotot akarjuk megszüntetni. Ennek következtében lehetünk képesek változni, változtatni. A Captain Analízis és Szubjektív tesztekkel számos olyan kérdésre

választ kaphatunk, amelyek valamilyen nehézségből fakadnak. Érezzük, hogy nehézségeink vannak a napi munka terén, konfliktusunk van kollegákkal, nem tudjuk teljesíteni az elvárásokat, de bármennyit is gondolkodunk rajta, nem tudjuk az okokat, a megoldást. A szakemberek számos eszközzel segíthetik önismertünk javítását. Akár egy önismereti tréning, akár teszt legyen az eszköz, rávilágítanak arra, hogy melyek azok a pontok, amelyek problémák lehetnek. A fejlesztést tekintve a vállalatok esetében a kiindulási pont mindenképpen az adott személlyel szemben támasztott követelmények, a munkaköri sajátosságok és feladatok. A személyes képességek felmérése megmutatja, hogy mik az erősségek, fejlesztendő területek. Ez olyan alapot nyújt, amelyre építhet a vállalat, megtervezheti a képzési programokat, tréningeket,

fejlesztési terveket tud összeállítani. A potenciálok megismerése hasznos információkat szolgáltat, hiszen jó tudni, hogy ki lehet az, aki az évek során tapasztalatszerzéssel vagy támogatással magasabb pozícióra vagy komplexebb feladatokra lehet alkalmas. Ha tisztán látjuk erősségeinket és gyenge pontjainkat, ez lehetőséget

ad arra, hogy kontrollt gyakoroljunk, másfelől pedig a fejlődés lehetőségét hordozza magában. Önismeretünk fejlesztése tehát mindenképpen növeli személyes hatékonyságunkat, legyen szó akár munkáról, akár magánéletéről.

Lerner Nikolett
pszichológus
Captain Hungary Kft.

Biztos, hogy Te vagy a megfelelő jelölt álmaid állására?
Töltsd ki a CAPTain-t és megtudod!

A CAPTain egy munkaattitűd teszt, amely nem a jelöltek mélylélektanát, intelligenciáját vizsgálja, hanem bizonyos témákhoz való hozzáállását méri.
A CAPTain kompetenciatesztjeivel megtudhatjuk, hogy képes-e az adott feladat ellátására személyiségjegyei alapján, akarja-e jól végezni a munkáját.

A tesztet a karrier@sc.bme.hu e-mail címen lehet igényelni, vagy személyesen a Karrier Irodában (K épület I. emelet 52.)!

Gyártástervező
Feladat: a beérkező megrendelések alapján induló munkák végigkísérése az egész munkafolyamaton (műszaki előkészítés, anyagbeszerzés, gyártás, külső beszerelés); műszaki felügyelet, gyártáshoz szükséges egyeztetések, műszaki paraméterek pontosítása, műszaki előkészítés irányítása, gyártási ütemtervek készítése, külső szerelés dokumentációinak biztosítása stb.
Elvárások: alumínium profilrendszerek gyártásában szerzett tapasztalat; acél alapanyagok ismerete; jó szervezőkészség, következetesség, pontos munkavégzés; építőmérnöki vagy gépészmérnöki végzettség, angol nyelv középszintű ismerete
A vállalat: PORTAL ART Kft.

Műszaki előkészítő
Feladat: alumínium és acél szerkezetek műszaki előkészítése, autocad, illetve profilgyártó által kifejlesztett programokon; anyagszükséglet kiszámítása, anyagigénylések, gyártási és szerelési rajzok, gyártási dokumentációk elkészítése
Elvárások: AUTOCAD, illetve egyéb tervező programok ismerete; alumínium profilrendszerek gyártásában szerzett tapasztalat; acél alapanyagok ismerete; pontos, következetes, rendezett, precíz munkavégzés; építőmérnöki vagy gépészmérnöki végzettség, angol nyelv középszintű ismerete
A vállalat: PORTAL ART Kft.

THE ENTRY LEVEL LEADERSHIP PROGRAM for fresh graduates in industry field
Tasks: Learn processes, systems, and technology in the factory by spending 1 month at each department/area. Take part in one of the following industrial projects: implementation of "SAP Plant Maintenance" project as a trainer and key user for first period; adapt tools and methods (Damaway, LEAN, TPM, Continuous Improvement, 5S) in the production area; assist in the coordination of continuous improvement programme by generating loss reduction projects, promoting the 5S activities, training people on CI tools and methods; factory investment projects, technical specifications and engineering.
Requirement: College or University degree in Engineering; fluent English; outstanding analytical and problem solving skills; open-minded and dynamic personality, drive for excellence; quick comprehension ability; opened for international mobility; fresh graduated or less than two years of experience.
The Company: Danone Kft.

TRAINEE PROGRAMME for CEE – University Graduates
Tasks: you will gather practical experience across various departments in your home country and gain intercultural experience during 2 country visits; you will receive intensive training in the Vienna HQ in theory, personal skills and industry-specific topics; you will be challenged to grow both professionally and personally
Requirements: recently graduated or are about to graduate with a degree in natural sciences; you are a high-aspiring, determined individual who is looking to contribute to a thriving business in your home country
The company: Brenntag Hungária Kereskedelmi Kft.

Technology Graduate Programme – Analyst
Tasks: work with cutting-edge technologies and methodologies, design and develop architecture for global applications, databases, networks and hardware, build and support the technology underpinning multi-million dollar domestic and international trades to individual investors' portfolios
Requirement: successful Analysts often have a background in a variety of disciplines including computer science, physics, business and engineering, strong academic performance, solid problem solving and analytical skills, fluent written and spoken English
The Company: Citi (Citibank International Plc Magyarországi fióktelepe)

Műszaki képzési vezető
Feladat: a vállalat műszaki / technológiai tréning koncepciójának kidolgozása; tréning folyamatok kialakítása, működtetése és fejlesztése; komplex tréningprogramok előkészítése, kidolgozása, kidolgoztatása; folyamatos képzések; a tréningek eredményességének mérésére szolgáló eszközrendszer kidolgozása és működtetése; kapcsolattartás a szakmai képzőintézményekkel, szakmai gyakorlati hely működésének felügyelete; teljesítmény-menedzsment rendszer kialakításában, működtetésében való részvétel
Elvárások: felsőfokú műszaki végzettség; kiváló szervezőképesség; kiváló kommunikációs és kapcsolatteremtő készség; struktúrált gondolkodásmód; angol középszintű nyelvismeret
A vállalat: NORDENIA HUNGARY Kft.

Diplomand oder Praktikant
Aufgabe: Als Diplomand/Praktikant unterstützen Sie den strategischen Einkauf durch eine analytische Recherche in Ungarn für das operative Geschäft. Einkaufskontrolling, -reporting und Marktrecherche nach neuen Zulieferern, Teilnahme an Zulieferermeetings und – verhandlungen.
Erwartungen: Kenntnisse im Maschinenbau und der mechanischen Bearbeitung, Gute MS-Office-Kenntnisse. Oberstufe deutsche und mittlere englische Sprachkenntnisse. Einjährige Arbeitserfahrung. Interesse am internationalen Einkauf, Kommunikationsfähigkeit, Teamfähigkeiten, viel Engagement. Führerschein ist Vorteil.
Das Unternehmen: Siggpack Produktionstechnik GmbH.

Projektvezető a szerszámgépgyártás területén
Feladatok: projekt-előkészítés, - követés, - tervezés, tervezési feladatok, építési felügyelet, műszaki ellenőrzési feladatok, beruházások követése költség-határidő szempontból, kapcsolatépítés a konszern más gyáraival, költségvetés készítése, költségtervezés- és követés
Elvárások: felsőfokú műszaki és/vagy gazdasági végzettség, termelési projekt-munkában 3-5 éves szakmai tapasztalatot szerzett, jó német nyelvtudással rendelkezik írásban és szóban, felhasználói MS-Office és CAD számítógépes ismeretekkel rendelkezik (előny: Catia V5 ismeret)
A vállalat: AUDI HUNGARIA MOTOR Kft.

12 – 24 hónapos gyakornoki program Friss – diplomásoknak
Feladat: 12-24 hónapos gyakornoki program keretében Frissdiplomásokat keres gépészmérnöki, gazdasági mérnöki vagy más műszaki területről a BIS Hungary Kft. A programban résztvevőknek lehetőségük lesz tapasztalatot szerezni a modern ipari stratégiák fejlesztésében, optimális kivitelezési koncepciók összeállításában, komplex projektek megvalósításánál a megrendelővel való gazdasági és műszaki kapcsolattartásban.
Elvárások: az ideális jelölt felsőfokú tanulmányait a tavalyi/idei évben sikeresen lezárta (vagy 2008 júliusában diplomázik), stabil angol nyelvismerete van, érti az üzemgazdasági összefüggéseket, és megoldás-orientált gondolkodás jellemzi
A vállalat: BIS Hungary Kft.

Munkavédelmi vezető
Feladatok: társasági munkabiztonsági politika érvényre juttatása, kockázatelemzések, magyar- és idegen nyelvű munkavédelmi tervek készítése, budapesti és külföldi munkahelyek, munka-és tűzvédelmi felügyelete
Elvárások: felsőfokú műszaki végzettség (gépészmérnök, műszaki menedzser) + munkavédelmi szakmérnöki végzettség (vagy folyamatban lévő tanulmányok), projekttapasztalat, HSE tervek készítésében tapasztalat előnyt jelent, angol és/vagy német nyelvtudás
A vállalat: BIS Hungary Kft.

Minőségbiztosítási mérnök gyakornok az anyagvizsgáló laboratóriumban
Feladat: megbízások vizsgálatok végrehajtása, modern anyagvizsgáló berendezések használata, az elvégzett vizsgálati eredmények dokumentálása, műanyagok és elasztomerek mechanikai és analitikai vizsgálata
Elvárások: felsőfokú vegyész vagy anyagmérnöki tanulmányokat folytat, minimum 4 lezárt szemeszter vagy már szakosodott hallgató, min. alapszintű német nyelvtudással rendelkezik
A vállalat: AUDI HUNGARIA MOTOR Kft.

Beszerező a szérialkatrész – beszerzés területén (csoportvezető utánpótlás)
Feladatok: a csapat szakmai vezetése, beszerzési tevékenység koordinálása, termelési anyagok műszaki és pénzügyi benchmarkja, üzleti tervek készítése, együttműködés a termeléssel, logisztikával és a minőségbiztosítással
Elvárások: mérnök ill. műszaki menedzser végzettség, termelési projekt-munkában, tárgyalóképes német nyelvtudás, felhasználói szintű (MS-Office) számítógépes ismeretekkel rendelkezik
A vállalat: AUDI HUNGARIA MOTOR Kft.

Fejlesztőmérnök
Feladat: SMS szerveroldali, web, WAP, mobil kliens alkalmazások és kapcsolódó programok tervezése, fejlesztése és üzemeltetése; programok: tesztelése, dokumentálása és átadása üzemeltetésre; technológiai kísérletek és fejlesztésének elvégzése, a területen dolgozó többi kolléga segítése
Elvárások: JAVA vagy SQL, PL/SQL programozói ismeret. Előnyt jelent: UML dokumentálásában való jártasság; önállóság, együttműködés, jó kommunikációs készség; angol középszintű nyelvismeret
A vállalat: Magyar Telekom Nyrt., Adecco Kft-ben történő alkalmazással

Márka marketing gyakornok
Feladat: márkakampányok kereskedelmi aktivitásainak tervezéséhez, nyomon követéséhez és értékeléséhez kapcsolódó feladatok ellátása, egyéb kereskedelmi marketing ad-hoc operációs feladatok végzése
Elvárások: 4. vagy 5. éves egyetemi vagy főiskolai hallgató, marketing iránti érdeklődés, magas szintű szóbeli és írásbeli angol nyelvtudással rendelkezik, jó analitikus képességgel, stratégiai szemléletmóddal rendelkezik
A vállalat: British American Tobacco Hungary

Management Trainee Marketing, Pénzügy, HR és Keresleti Lánc (Supply Chain) területre
Feladat: friss diplomásoknak szóló, két-éves Management Trainee programunkban személyre szabott terv alapján ismerheted meg választott szakterületed minden területét.
Elvárások: friss diplomás, vagy legfeljebb 1-2 éves tapasztalattal rendelkezik, aktív, magabiztos, legalább középfokú angol nyelvtudás
A vállalat: British American Tobacco Hungary

Fejlesztő és support bankinformatikai gyakornok
Feladat: A Dorsum Rt. pénzügyi cégek számára backoffice és frontoffice rendszerek, termékek tervezését, fejlesztését, bevezetését, supportját látja. A gyakornok a későbbi fejlesztői illetve a szakértői (supportos) munkakörökre készülnek fel. Legjobb gyakornokainknak fél év után junior fejlesztő illetve junior supportos (terméktámogató) állást ajánlunk fel. A fejlesztők a termék tervezését és kódolását végzik, a szakértők/supportosok a termékek bevezetését és működtetésük támogatását látják el. A gyakornoki időszak első két hónapjában tantermi oktatást biztosítunk (adatbáziskezelés, üzleti/banki folyamatok, pénzügyi ismeretek, CLAVIS termékek), a második két hónapban kisebb gyakorlati feladatokban vehetnek részt gyakornokaink, a 4-5 hónapban projekteket kapcsolódhatnak be a gyakornokok, on the job tanulást biztosítunk a számukra.
Elvárások: informatikai VAGY pénzügyi tudás szükséges; SQL ismeretek, nyitottság a közgazdasági-banki területre; idegennyelv-ismeret nem szükséges, de előny, problémamegoldó, dinamikus, kommunikatív, barátságos személy
A vállalat: Dorsum Zrt.

1111 Bp., Műegyetem rkp. 3. K. I. 52.
Tel.: 463-3840 • Fax: 463-3844
E-mail: karrier@sc.bme.hu

www.karrier.bme.hu

Korrigálhatóvá vált a színtévesztés

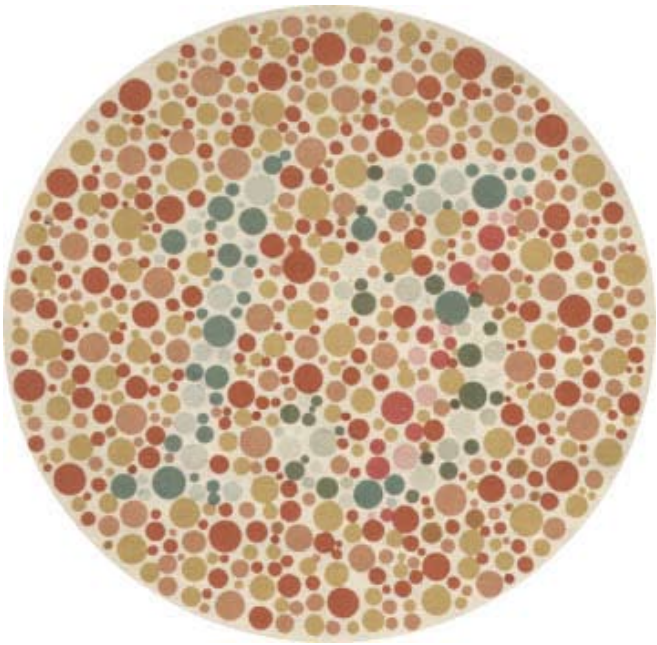
A Gépészmérnöki Kar Mechatronika, Optika és Gépészeti Informatika tan-
széken kifejlesztettek egy
színtévesztést korrigáló
szemüveget. Dr. Ábrahám
György és Wenzel Klára
majdnem két évtizeddel
ezelőtt kezdett el foglal-
kozni a színtévesztéssel –
már a kezdetektől bevonva
a hallgatókat a vizsgálá-
tokba.

Alapjaiban kérdőjelezték
meg kutatóink a szemészet
adott álláspontját a szín-
tévesztést illetően. Így rá-
jöttek, hogy a betegség, ha
nem is gyógyítható, de kor-

rigálható. Kutatásaikban
mérésekkel igazolták, hogy
a betegeknl más hullám-
hosszokra érzékenyek az
egyes érzékelő pigmentek.
Ennek alapján felállították
a színlátás és színtévesz-
tés matematikai modelljét,
majd 1993-ban megalkották
és szabadalmaztatták azt a
szemüveget, mely a beteg-
séget korrigálja. Az elméle-
ti terveket Szappanos János
optikus segítségével ültet-
ték át a gyakorlatba, 1995-
ben pedig a színtévesztés
mérésére szolgáló eszközt
is megalkottak. 1998-ban
az Első Amerikai-Magyar
Alap befektetőcég beszállt

a vállalkozásba, a termék
már szinte az egész világon
szabadalmazva volt. Négy
PhD ösztöndíjas is részt
vett a kutatásban.
Noha a fejlesztés és a kö-
rülmények némileg átala-
kultak azóta, az eredmé-
nyek nem maradtak el:
a folyamatos munkának
köszönhetően már több
mint 50 különböző szem-
üveg készült el, melynek
fejlesztésében több száz
színtévesztő segédkezett
közvetlenül. A folyamatos
tökéletesítés jelenleg is zaj-
lik. Mivel a visszajelzések
fontosak, ezért minden be-
tegüket külön megkérik,

hogy véleményezzék a ter-
méket, így a visszacsatolá-
sokból eredményesen lép-
hessenek tovább egy újabb
fokra. A termék külföldön
is rendkívüli népszerű-
ségnek örvend, hazánkba
pedig Németországból,
Hollandiából, Spanyolor-
szágból, Olaszországból,
Horvátországból, Dániából,
Norvégiából, sőt az USA-
ból érkeznek emberek,
hogy megvizsgálthas-
sák magukat, utána pedig
szemüveget rendeljenek.
A termék nem olcsó, ám
mivel rengeteg szakmához
nagyon fontos a megfelelő
színérzékelés, egyeseknek

életbevágóan fontos lehet.
Az egyes eredmények be-
számolói igen meggyőző-
ek: volt olyan, aki a segít-
ségével sikeres „C” típusú
jogosítványt szerzett, ami
e nélkül elképzelhetet-
len lenne, míg egy másik
megkérdezett grafikusként
tevékenykedik, és tökélete-
sen meg vannak elégedve
a munkájával. Ami esetleg
negatívumként említhe-
tő, az a furcsa kinézete: a
„színezett” üvege. Néhány
nem jól kvalifikált egyén
ezt szánalmas szövic-
cek tárgyává teszi. Ennél

azonban jóval fontosab-
bak az elért eredmények.
A történet apropóját az biz-
tosítja, hogy még az egyete-
münkre járó hallgatók sin-
csenek sokszor tudatában,
milyen komoly – bátran ki-
jelenthetjük – világszínvo-
nalú fejlesztés megy végbe
itt a rakpart épületeiben.
A dolog példaértékű, aki
pedig elég tehetségesnek
s nem kevésbé elszántnak
érzi magát, érdeklődjön,
hogy milyen projektekbe
lehet bekapcsolódni. Érde-
mes.

Kőrösi Bálint

Sokan tévhitben élnek a színtévesztéssel kapcsolatban – a színtévesztés ugyanis nem ekvivalens a színvaktsággal. Az ilyen betegségben szenvedő ember nem fekete-fehérből lát. Lát színeket, mi több meg is tudja különböztetni azokat – csak máshogyan. Jelen cikk írója saját tapasztalatokra támaszkodva írja e sorokat. A két betegség közötti tudományos magyarázat: az emberi szem retináján háromféle receptor helyezkedik el (vörös, zöld és kék fényre érzékeny), az agy pedig ezeknek a receptoroknak az ingereiből rakja össze a pontos színeképet. Míg a színtévesztőknél mind a három receptor működik (mindössze érzékenysége csökken le), addig a színvakoknál az egyik nem is dolgozik, vagy akár egyik sem.

Érdekes, hogy mennyire nem ritka jelenség – környezetünkben is sok színtévesztő él. A vizsgálatok azt állapították meg, hogy a férfiak 8%-a szenved ettől a betegségtől, míg a nőknek csak 0,5%-a, ezek legtöbbször a vörös-zöld tévesztő. A miért a genetikában keresendő: a lányok két X kromoszómát örökölnek, míg a fiúk egy X-et és egy Y-t, a színtévesztés azonban mindig X kromoszómával öröklődik – így míg a lányok nagyobb valószínűséggel hordozzák a betegséget, a másik jó X kromoszóma kompenzálja az első fogyatékoságát. Ezért van több férfi színtévesztő, ők pedig nagy valószínűséggel anyai ágról örökölték a betegséget.

Ne lopj! (csak magadnak)

A gülüszemű hekker ide-
gesen pislog a képernyőre,
félresöpri az arcába lógó
hajtincset. Üdítőt szürcsöl,
majd összedörzsöli a két te-
nyerét, és azt mondja: Most
megvagy! Lazasan kalapál a
klaviatúrán, aztán tarkójára
teszi két kezét, és mosolyog-

va hátradől forgószékeében; a
képernyőjén hatalmas zöld
betűk jelzik: „Belépés enge-
délyezve”. A nyugati filmek
alapján így képzelhetünk el
egy olyan számítógép-fel-
használót, akinek gyakran
meggyűlik a baja a hatásá-
gokkal. Az internettel manapság mi
is minden nap találkozunk, a
hozzá fűződő jogainkról
azonban csak kevés fogal-
munk van. Annak jártunk
utána, nekünk mennyire
kell félnünk a törvényektől,
mikor, milyen gyakran „já-
runk tilosban” szörföléseink
során. Évente több milliárdos kárt
okoznak a jogtalan letölté-
sek, melyek egyrészt jöve-
delem-kiesést jelentenek a

kiadóknak, másrészt az ál-
lamkasszát is megrövidítik
a be nem fizetett forgalmi
adó révén. Nem csoda te-
hát, hogy a Btk. nemcsak a
filmekben rakétákat eltérítő
hekkert igyekszik kordában
tartani, hanem a mezei fel-
használókból lett illegális
fájlletöltőket is. Hogy mi
számít illegálisnak?
Tekintsünk a szellemi alko-
tásra is úgy, mint magántu-
lajdonra. Ha valaki fizetés
nélkül használja azt – pél-
dául suttyomban letölti –
olyan, mintha kölcsönven-
né a biciklinket, amíg nem
figyelünk. Körülbelül ezen
az elven alapszik a szerzői
jogvédelem. A boltban kap-
ható hanghordozók árába
beleépítik azokat a díjakat,
melyek a kiadókat, szerző-
ket illetik; a biciklit így már
használhatjuk, még ha nem
is lesz a miénk. Hosszabb
idő után évülnek csak el
ezek a jogok: például, ha ve-
szünk egy Kodály-kottát az
üzletben, akkor árának egy
részét a zeneszerző családja
még ma is automatikusan
megkapja. Vannak olyan
oldalak, ahol lejárt szerzői
jogú alkotásokat tölthetünk
le ingyen és legálisan (ilyen:

www.publicdomaintorrents.
com). Mindazonáltal nem kevés
előadó lett ismert a világ-
háló révén. Vannak olyan
zenekarok, akiknek nincs is
fizikailag létező albumuk,
kizárólag az interneten sze-
rezhetjük meg dalaikat. Ezek
alapján mindenki másképp
fogja fel, hogy mennyire ká-
rosak és jogsértőek a fájlce-
rék. A hivatalos állásfoglalás
szerint – ahogy az Artisjust
honlapján is olvashatjuk – a
letöltés nem illegális, ameny-
nyiben az saját használat cél-
jából történik. Ha tehát nem
vállalok pénzért fuvarozást

a lopott biciklimmel, olyan,
mintha el sem kötöttem vol-
na azt. Azonban, ha meg-
osztunk másokkal nyilvános
fórumon olyan anyagokat,
melyeket véd a szerzői jog,
akkor bűncselekményt kö-
vetünk el. Így kerülnek a képbe az úgy-
nevezett peer to peer (p2p)
elven működő programok.
Ezek közül a Napster jelent
meg az elsők között. Sokáig
pereskedő vezetői azzal vé-
dekeztek a vádak ellen, hogy
ők nem felelősek a felhasz-
nálóik magatartása miatt. Az
ügy vége az lett, hogy a
lemezkiadók összeálltak a
céggel, ami ettől kezdve fi-

zetős lett. Az így befolyt ösz-
szeg némileg kompenzálta
a meg nem vett CD-k árát.
Ezután persze sorra jelentek
meg újabb p2p programok,
hazánkban jelenleg talán a
DC, a Soulseek, a Torrent a
legnépszerűbb. Ezek segít-
ségével távoli felhasználók
megosztott fájljai közt ke-
resgélhetünk kedvűnkre,
majd le is tölthetjük azokat.
A probléma csak az, hogy a
p2p – mint neve is mutatja
– nem egyoldalú adatforga-
lomra épül. Ha letölteni sze-
retnének, általában nekünk is
be kell adni a „közösbe” né-
hány fájlunkat (nyilván senki
sem adja kölcsön a biciklijét
anélkül, hogy ne kapna érte
valamit cserébe). A közös-
ség itt pedig nem más, mint
az Artisjust által emlegetett
széles nyilvánosság, hiszen
bárki letölthet magának
ilyen programot. Tehát vagy
vállaljuk a kockázatot, vagy
a családi kirándulásokon
készített videóinkat osztjuk
meg a többi felhasználóval.
Források szerint volt rá pél-
da, hogy egyes hubokon a
BSA (szoftverrendőrség) is
bejelentkezett, és a felhaszná-
lók IP címe alapján azonosí-
tották a vétkes megosztókat.
(Ez annak az esete, amikor a
rendőr ül fel mögénk a cso-
magtartóra, majd észreveszi,
hogy a kerékpár lopott, ezért
igazoltat.) A lebukást pedig
házkutatás, pénzbírság, eset-
leg évekre szóló börtönbün-
tetés követheti. A törvény
számára a nagy
fálatot azonban nem a p2p-s
töltőgetések, hanem a warez
oldalak jelentik. Ezek olyan
fizetős site-ok, ahol emelt
díjas sms-ért cserébe kapunk
felhasználónevet és jelszót az
FTP szerverekhez. Monda-

nunk sem kell, hogy az ilyen
oldalak üzemeltetése illegá-
lis, hiszen nem hogy meg-
osztják másokkal a jogvédett
anyagokat, még hasznot is
húznak más szellemi termé-
kéből (a biciklik feketepia-
ca). A tulajdonosok álnevek
mögé bújt rendszergazdák,
titkosított csatornákon kom-
munikáló személyek, akik
szinte sportot űznek abból,
hogy minél hamarabb osszák
meg az éppen megjelent fil-
meket, albumokat. Egyes vé-
lemények szerint azért koc-
káztatos a warez használata,
mert a telefonszámunkhoz

hozzájuthatnak a rendőrök
egy szerver esetleges lebu-
kása során. Kétségtelen, hogy az ilyen
híresztelések egy része nem
igaz, de ha biztosak akarunk
lenni a világhálón folytatott
tevékenységeink szeplőte-
lenségében, ajánlatos óva-
tossan bánni a letöltésekkel.
Használjuk a korábban em-
lített legális lehetőségeket,
és kezeljük körültekintően
megosztásainkat! Mindezt
azért, hogy még sokáig za-
vartalanul élvezhessük az
internet előnyeit.

Dér Dani

Tudományos előadások a Magyar Televízió músorán

Új tudományos ismeret-
terjesztő műsorokat indít
az egyetlen magyar tudás-
csatorna, az m2. Dr. Rudi
Zoltán, a Magyar Televízió
elnöke, a február 14-én tar-
tott sajtótájékoztató kereté-
ben írta alá az erről szóló
megállapodást Dr. Molnár
Károlyval, a Magyar Rekto-
ri Konferencia elnökével, a
BME rektorával. Az összefogás célja hírt
adni arról, hogy mi történik
a felsőoktatásban, ráirányí-
tani a figyelmet a magyar
tudomány eredményeire,
elősegítve így a tudásalapú
társadalom megerősödését.
Az együttműködés kereté-
ben március 29-től indul az
m2 csatornán egy hatrészes
előadássorozat, melynek
címe :Alma Mater. Az első
adásban Dr. Rudas Imre
professzor, a Budapesti

Műszaki Főiskola rektora
tart előadást „Robot alapú
társadalom, utópia vagy
valóság” címmel, később
pedig szó esik majd példá-
ul a legősbibb önkifejező esz-
közről, a táncról, és a stressz
kezelésének lelki technikái-
ról is. A köztelevízió elnöke
elmondta, mennyire fontos-
nak tartja, hogy a médiafe-
lület és a tudásbázis össze-
kapcsolódjon és elérhetővé
váljon az emberek számára.
Dr. Molnár Károly ünnepé-
lyes pohárköszöntőjében
elmondta, hogy a kezde-
ményezés úgymond sikerre
van ítélve, és reméli, hogy
ezzel a megállapodással
mindenki javát szolgálják.

Csóke Melinda Zsuzsanna

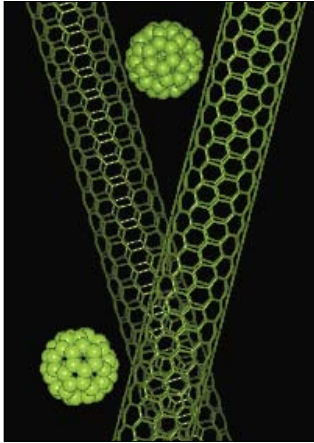
Fotó: Kiss Imre

Kicsi a bors, de csöves!

A jövő és egyre inkább a jelen egyik legígéretesebb anyagáról van szó. Mi is ez? Sokat hallani ma róluk, mert igen sok felhasználási területtel kecsegtetnek. Mi másról is lehetne szó, mint a nanocsövekről. De kezdjük csak a legelején. Az egyfalú szén nanocső egy nagyon kis átmérőjű, belül üres egyenes henger, amelynek a „falán” helyezkednek el a szénatomok. Elnevezésük onnan ered, hogy a henger átmérője a nanométeres tartományba esik, vagyis ezek a szálak négy nagyságrenddel vékonyabbak az emberi hajszálnál. Ez azt jelenti, hogy a kerületen, a cső tengelyére merőlegesen körbehaladva legfeljebb néhányszor tíz szénatomot találunk. Ugyanakkor hosszúak tipikusan több tíz- vagy százszerszer nagyobb vastagságuknál. Szén nanocsöveket először „hagymányos” fullerének előállításakor figyelték meg, 1991-ben. Az ívkisüléses elpárologtatáshoz használt grafitrúd felületén keletkezett kormot vizsgálták elektronmikroszkóppal. A felvételeken koncentrikusan egymásba ágyazott csöveket lehetett látni, amelyek száma esetenként a tízet is meghaladta. Az ilyen többfalú szén nanocsövek külső átmérője 2 és 20 nm közé esik, a szomszédos falak távolsága körülbelül 0,34 nm, vagyis megegyezik, a grafit párhuzamos rétegei közötti van der Waals-

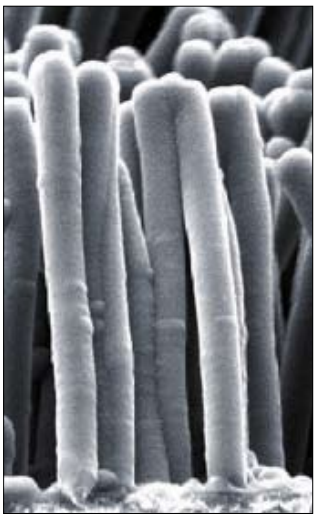
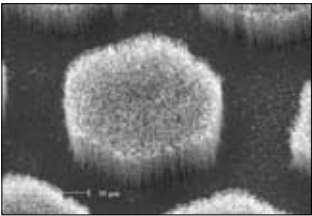
távolsággal. A mélyrehatóbb kutatások fél évtizeddel később lódultak meg, amikor lehetővé vált egyfalú szén nanocsövek előállítása. A körülményektől függően az egyfalú szén nanocsövek összeállhatnak van der Waals-erők által összetartott kötegekké, de lehetnek izolált csövek is. A cső vége lehet nyitott vagy

zárt. Az utóbbi esetben a csövet lezáró „sapka” ötszögeket is tartalmaz. Egy ilyen hosszú cső tulajdonságait azonban a henger palástján hatszögekbe rendeződő szénatomok határozzák meg. Az egyfalú szén nanocsövek nemcsak az átmérőjükben különböznek, hanem ezeknek a hatszögeknek a henger falán való elhelyezkedésében is. Annnyiféle egyfalú cső létezik, ahányféleképpen képzeletben kivághatunk egy téglalap alakú csíkot egy síkbeli hatszöges rácsból. A szén nanocsövek mecha-

kai tulajdonságai is különlegesek. Szakítószilárdságuk példa nélküli, hetvenötször nagyobb az acélénál, de még a régebbiről ismert szén-szálaknál is tíz-tizenötször erősebbek. Ugyanakkor sűrűségük csak hatoda az acélénak. Mindez rendkívül kedvező lehetőségeket teremt könnyű és nagyon erős anyagok előállítására. A szén nanocsövekkel erősített műanyagok egy napon a könnyű és erős kompozitok új családját jelenthetik, amelyek különösen a gépkocsi- vagy repülőgépgyártásban válhatnak nélkülözhetetlenné. Luxusalkalmazásokban már ma is léteznek: a Tour de France kerékpárversenyzői előszeretettel használnak olyan biciklit, amelynek a szénszálazást szén nanocsövekkel tovább erősítették. Egy ilyen rendkívül erős váz mindössze egy kilogrammot nyom! A szén nanocsöveket, bármilyen hihetetlen, szupererős fonalakká lehet fonni polivinilalkohol segítségével. A néhány mikron átmérőjű szálak hossza akár száz méter is lehet, igaz napjainkban még csak négy centiméternél járunk a kutatók. Az ilyen erős fonálból szőtt ruhaanyagok mechanikailag ellenállóbbak lehetnek bármely más ismert természetes vagy mesterséges anyagnál. Az anyagok szívósságát szokás azzal a tömegegységre jutó energiával jellemezni, amit az anyag

még szakadás vagy törés nélkül képes elnyelni. A szén nanocső fonalakra ötszázhetven kJ/kg értéket mértek, ami hússzor nagyobb a golyóálló mellényekben jelenleg használatos kevlarra, és háromszor nagyobb a legszívósabb természetes anyagra, a pókselyemre vonatkozó értéknél. Említésre méltó, hogy a szaracénok híres, damaszkuszi acélból kovácsolt kardjának titka is részben ezzel magyarázható. Ugyanis egy XVII. századi kard elektronmikroszkópos vizsgálatából megállapították a kutatók, hogy – valószínűleg a speciális kezelés következtében – a kard éle szén nanocsöveket (és szénszálakat) is tartalmazott, és nem lehetetlen, hogy ennek köszönhette bámulatos mechanikai tulajdonságait. A szén nanocsövek elektromos szempontból is érdekesek. Vannak közöttük fémes és félvezető tulajdonságúak is. Mindkét csoport nagyon fontos a jövőbeli nanoelektronikai alkalmazások szempontjából. Egyedi nanocsövekből már készítették olyan áramköröket (tranzisztorokat, logikai kapukat), amelyek mindazt tudják, ami, mondjuk, egy számítógép működéséhez szükséges. Egy nanocső tranzisztor több mint százszor ki-

sebb a jelenlegi legkisebb szilícium alapú tranzisztornál. A jó elektromos vezetőképesség együtt jár a jó hővezető-képességgel. A szén nanocsövek a legnagyobb hővezető-képességű anyagok közé tartoznak. Szobahőmérsékleten, a cső hossz tengelye irányában tizenötször jobban vezetik a hőt, mint a réz. Kísérletek szerint sokkal jobb kontaktust biztosítanak például egy processzor és hűtőbordája között, mint a jelenleg használatos hővezető paszták.

Hogy ne menjünk el üres kézzel: a Delta 7 Sports kerékpár vállalat egy úgynevezett IsoTruss csőrendszert alkalmaz legújabb kétkerekűjén. Ebben szén szálak vannak, és ha nem is olcsón – hétezer dollárért –, de a miénk lehet. Általa érezhetjük a kerekezés szabadságát.

Dunai Péter

Ez történt a világban

Vége a formátumháborúnak

Befejeződött a jövő DVD technológiájáért folytatott formátumháború, miután a HD-DVD fronton érdekelt Toshiba úgy döntött, hogy végleg kiszáll a versenyből. A csatát végül az döntötte el, hogy január elején több nagyobb amerikai filmstúdió a blu-ray mellett tette le voksát, ezzel végleg megpecsételve a HD-DVD sorsát. A Toshiba-nak több 100 millió dolláros veszteséget jelent a vereség.

Kincset keresnek a Dunakanyarban

Közel harminc önkéntes

bűvár közreműködésében kezdődik meg hamarosan Mária királyné kincseinek felkutatása a Dunakanyarban. II. Lajos özvegye a mohácsi vészt követően próbált Bécsbe menekülni aranyakkal, ékszerekkel és ereklyékkel megpakolt hajóján, ám a Dunakanyarban támadás érte a küldöttséget, a hajó pedig a folyó mélyére süllyedt.

Ahhoz, hogy másként előre jussunk,
energiánkat helyesen kell felhasználnunk.

**Magyarország egyik legsikeresebb vállalata,
az AUDI HUNGARIA MOTOR Kft. karrierajánlata**

Munkatársaink kihívást jelentő feladatokat oldhatnak meg high-tech környezetben, kitűnő infrastruktúrával ellátott munkahelyeken. A korszerű fejlesztő-tervező, termelésirányító és magas fokon automatizált gyártórendszereinken kívül még a nemzetközi beszállítót, beszerzési, logisztikai és modern vállalati pénzügyi rendszerek alapozzák meg céljaink elérését.

Sikerünk titka a világszínvonalú technológia mellett a magasan képzett, kiváló szakemberekből álló csapatunk.

Munkatársainkat több összetevőből álló, személyre szabottan is alakítható, versenyképes juttatási csomaggal várjuk, számukra széles körű és változatos feladatokat, illetve fejlődési lehetőséget kínálunk.

A szak tudásért, elkötelezettségért és motiváltságért cserébe szakmai és személyiségfejlesztő képzést, valamint személyre szabott karrierépítési lehetőséget kínálunk nemzetközi környezetben.

Haladás. Karrier. Audi. www.audi.hu/karrier

Aki a végén első akar lenni,
időben induljon el.

**Gyárlátogatás Magyarország egyik legsikeresebb vállalatánál
– AUDI HUNGARIA MOTOR KFT.**

Időpont: 2008. március 12. (szerda), 10–14 óráig.

Programtervezet: motorgyártás, szerszámgyártás.

Jelentkezés és bővebb információ:
kiszely.gabriella@sc.bme.hu, vagy Karrier Iroda, K épület I./52.

Haladás. Karrier. Audi. www.audi.hu/karrier

Ez történt a világban

■ Avantgárd tárlat Szegeden

A XX. századi avantgárd korszak jeles alkotásaiból kaphatnak ízelítőt a Picas-

so és a nemzetközi avantgárd című kiállítás látogatói Szegeden. Március első napjától tekinthetők meg a művek a Reök-palotában. A mintegy száz alkotásból negyven darab származik Picassótól, de az aache-ni Ludwig-gyűjtemény egyes festményei is terítékre kerülnek. Köztük olyanok, melyeket első ízben láthat a magyarországi közönség.

■ Árverésen a legnagyobb lemezgyűjtemény

Hárommillió dolláros ki-kialtási árról indul a licit a világ legnagyobb lemez-

gyűjteményére, melyet több mint hatvan éven át tartó munka eredményeképp épített fel az amerikai Paul Mawhinney. A leginkább bakelitekből álló kollekció több mint 6 millió dalt vonultat fel, tárolására egy 1400 négyzetméteres raktárra volt szüksége tulajdonosának, aki megromlott egészségügyi állapota miatt válik meg az értékes gyűjteménytől. Az összes szerzemény meghallgatására 50 évnél is több időre volna szükség.

■ Színészekből válik meg Alföldi

A Nemzeti Színház főigazgatói posztját július elsejétől betöltő Alföldi Róbert a társulat több korábbi

színésztől is megválnak a közeljövőben. Derült ki egy előzetes egyeztetést követően, melyet a negyvenhat fős társulattal folytatott a hónap elején Alföldi. Hivatalos formában még nem hozták nyilvánosságra a döntést, de várhatóan tizenhét színész munkájára nem számít a következő főigazgató.

„... nekem csak humorérzésem van, semmi más”

Kőhalmi Zoltán neve sokaknak ismerős lehet a Fábry Show vagy a Dumasziínház kapcsán. Azt már kevesebben tudják róla, hogy a Műegyetemen szerzett építészmérnöki diplomát. Január végén az R-Klubban lépett fel, ennek kapcsán beszélgettünk vele.

Hogyan lesz valakiből humorista?

Teljesen véletlenül. Számomra a humor egyfajta életfilozófia, mindig e körül forgott az életem. Általános iskolában is állandóan vicceket meséltem – mindenki így ismert. Aztán gimnázium alatt elkezdtem humoros dolgokat irogatni, így kerültem 1998-ban a Humorfesztiválra, amit a szerzők kategóriájában megnyertem. De aztán sajnos nem volt olyan egyetem, ahol humoristákat képeznek. Bedolgoztam tévéshow-kba, majd jött a Rádiókabaré, még mindig csak szerzőként. Végül 2004 tavaszán felajánlották, hogy fellépőként is kipróbálhatom magam a Godot Kávéházban, az akkor szerveződő Dumasziínház keretein belül.

Mit szólt hozzá a környezeted?

Az ismerőseim, a családom meglepődtek, nem tudták rólam, hogy nekem ez ennyire fontos. De számomra nyilvánvaló volt, hogy ha egyszer lesz rá lehetőségem, ezzel szeretnék foglalkozni.

A stand-up comedy egyelőre csak egy szűk körben ismert Magyarországon. Hogyan definiálnád azok számára, akik még sohasem hallottak róla?

Már az is sokat elmond róla, hogy dumasziínháznak magyarítottuk. Röviden összefoglalva kiáll valaki egy szál mikrofonnal a közönség elé, díszlet, jelmez, kellékek,

partner nélkül és magáról beszél: hogyan definiálja önmagát, mi történik körülötte, milyen a környezete – család, barátok –, stb. Ez egy nagyon személyes műfaj.

Amerikában hagyományosan főleg éttermekben találkozhatunk vele, ahol a fellépés alatt jönnek-mennek a pincérek, az emberek esznek-isznak. A Godot Kávéházban ti is ilyen körülmények között szoktatok fellépni?

Igen, és ez kétségkívül újdonságot jelentett Magyarországon. Nem színházi közegben zajlik az előadás, ahol az embereknek csöndben kell maradniuk, hanem sokkal interaktívabb módon. Valójában mindig a közönség dönti el, hogy egy produkció tetszik-e neki vagy sem. Általában nálunk ez még kulturált keretek között zajlik: ha nem tetszik valami, akkor elkezdnek duruzsolni vagy krákogni. Bár a törzsközönségünkbe is szoktak kiabálni, hogy „Ezt már hallottuk! Ez nem tetszik!”. Ezzel szemben Amerikában, ha nem tetszik valakinek, amit hall, akkor elkezd kopogni az asztalon. Amíg csak egy asztal kopog, addig nincs gond, mert a többiek lehurrogják. De ha az összes asztal kopog, akkor le kell léptetni az előadót. Ez így kegyetlenül hangzik, de az legalább ilyen rossz érzés, ha azt látja az ember, hogy elindult a morajlás, és érdektelen, amit mond.

Mondhatjuk, hogy Hofi Géza volt a stand-up comedy magyarországi előfutára?

Persze, ő is pontosan ugyanazt csinálta, csak színházi keretek között. Egyébként még nem találkoztam olyan kollégával, akinek Hofi ne jelentene példaképet. Nagy szívfájdalmam, hogy sohasem láthattam élőben a színpadon. Annak idején a szüleim mindig bérletet vettek a

fővárosi színművészek szentesi vendéjátékára. Azokra az előadásokra, amelyekre apám nem volt hajlandó elmenni, édesanyám engem vitt magával. Így általában nekem jutottak a nagyon rossz humoristák, a jók pedig apámnak.

Ha már Hofinál tartunk: szakmailag hova helyeznéd magadat hozzá képest?

Erre nem tudnék válaszolni. Mindig csak magamhoz képest helyezem magamat valahova.

S magadhoz képest hova helyeznéd most magadat?

Hol ide, hol oda. Nagyon ritkán vagyok elégedett. Ha a fellépéseim után osztályoznám magamat, sohasem kapnék ötöst. Főként a hibákat veszem csak észre, de végül is ez a dolgom. Ha valaha is azt mondanám „Én vagyok a legjobb!”, akkor azonnal el is felejthetném ezt a pályát. Csak úgy lehetsz jó, ha folyamatosan megpróbálsz fejlődni.

Ezek szerint maximalista vagy?

Ezen a téren mindenképpen. Fellépés előtt lámpalázasszoktam lenni, utána meg jön az aggodalmaskodás: „Úristen, jó volt-e?! Nevettek vagy nem nevettek?”. Gyakorlatilag az a kis köztes időszak jelent számomra a nyugalmat, amit a színpadon töltök. Hogy mennyire vagyok maximalista? Sok tekintetben nem jellemző rám. Ha írásról van szó, végtelenül lusta tudok lenni: kizárólag pánikból, határidőre tudok dolgozni.

Nemrégiben diplomáztál a Műegyetemen, építészmérnöki szakon. Tervezed, hogy a szakmádban dolgozz?

Nem szeretnék vele foglalkozni, eddig se dolgoztam egy percet sem építészként. Meggyőződése, hogy nagyon középszerű építész lenne belőlem, akkor meg minek? Elég hamar rájöttem egyébként, hogy ezt a szakot nem nekem találták ki, de a szüleim úgy gondolták, ha már két éven túljutottam, akkor végezzem el.

Miért éppen ezt választottad annak idején?

Bepalíztak. Mindenki azt mondogatta, milyen jó az építészeknek, mert mindig csak rajzolnak. Arról persze senki sem beszélt, hogy ott-hon mennyit ülnek és rajzolnak! Egyébként édesapám szeretett volna annak idején építész lenni.

A Dumasziínház honlapján olvasható, hogy fellépéseid egyik fő témája az építéset, mint absztrakt tudomány.

Ez nem tőlem származik, én sohasem fogalmaztam így. Az viszont igaz, hogy az építéset sokszor szóba kerül.

Ha nem szeretnél a jövőben építésettel foglalkozni, akkor miért jelenik meg mégis ez a téma a fellépéseiden?

Kőhalmi Zoltán

1977-ben született Szentesen
2006-ban diplomázott a Budapesti Műszaki és Gazdaságtudományi Egyetem Építészmérnöki Karán
1998-ban szerzőként megnyerte a Humorfesztivált
Azóta többek között a Rádiókabarének és a Fábry Shownak készít szövegeket
A Dumasziínház rendszeres fellépője
Férj és kétgyermekes családapa

Ahogy említettem, mindig ahogy emlékeztem, mindig arról igyekszem beszélni, ami körülöttem, ami velem történik. Mivel tíz évet töltöttem itt az egyetemen, úgy gondolom, ez kihagyhatatlan téma. Gyakorlatilag az életem harmada eddig azzal telt, hogy lediplomázzam. Nem mondanék igazat, ha nem beszélnék erről. Ebben a műfajban egyébként is a hitelesség a legfontosabb. Hogy mennyi igaz egy történetből, az már más kérdés. A közönség nagyon hamar észreveszi, ha valaki hiteltelen, és akkor mindennek vége. Kicsit olyan ez, mint egy társaság felnagyítása. Próbálsz valami érdekeset mondani, de ha nem érdekl a többiek, valaki más veszi át a szót, és lehurrognak. A stand-up comedyben ugyan ez történik gyakorlatilag, csak egy a száz vagy egy a kétszáz ellen.

Visszatérve az egyetemhez, milyen emlékeket őrzöl róla?

Most már egyre szebbeket. Bár még a héten is azt álmodtam, hogy vizsgázom, és nem sikerült. De önmagában nagyon jó érzés bejönni, tenni egy nosztalgiaökört, megnézni a kertet, beülni a Libellába, ami gyakorlatilag olyan, mintha az egyetem egyik tanszéke lenne. Hatalmas élmény – mindenkinek csak ajánlani tudom.

Ez volt egyébként az első fellépésed nálunk?

Nem, korábban hívtak már gólyabálokra, különböző rendezvényekre. Ez a mostani alkalom azért különleges, mert alulról jövő kezdeményezés volt. Úgy tudom, a hallgatók kérésére hívtak meg. Ez nekem is óriási élményt jelent; úgy érzem, hazajöttem a barátaim közé.

Aki erre a fellépésedre nem tudott eljönni, hol láthat még?

Természetesen a Dumasziínházban, illetve ha minden jól megy, március végén indul egy tévéműsorunk, valamint március 28-29-ére tervezünk egy huszonnégy órás stand-up comedy előadást is.

A Fábry Showban való fellépésed óta szinte az egész ország ismer. Sokak számára az ismertség együtt jár a különlegességgel. Te különleges embernek tartod magadat? Különleges embernek?! Nem! Milyen szempontból különlegesnek?

A tízmillió magyarból azért nem olyan sokan állnak ki egy szál mikrofonnal a színpadra, és...

Ez igaz, de ők másban kiválóak. Inkább azt mondanám, ez egy különleges foglalkozás, de semmi több. Ezen kívül nem sok mindenhez értek. Az, hogy ehhez van tehetségem, egyfelől szerencse, másfelől kényszerpálya is. A feleségem szokta mondogatni, hogy nekem csak humorérzésem van, semmi más.

Jakab Judit

Fotók: Iván József

GONDOLATOK

Ebben a rovatunkban prózákat, verseket és egyéb irodalmi műveket közlünk. Várjuk e tárgyban írásaitokat a publicisztika@muhely.com email címre, Gondolat jellegével. A megjelent írások szerzői között a május végén értékes könyvnyereményeket sorsolunk ki.

Törött tükör

Volt egy gyönyörű tükre. Téglalap alakú volt, és a sima, mindig tiszta üveget inda-mintával díszített fakeretbe foglalták. Naponta többször elé állt, és nézegette. De nem magát figyelte, fekete haját, hosszú nyakát, sovány alakját, hanem a tükröt magát. Nézte, egyenesen csodálta az élettelen tárgyat. Ő maga sem tudta, hogy miért bűvöli el ennyire, többször végigmustrálta a tükröt, szemével simogatta, megérintette a hegyes sarkokat. Még a futónövény is – mely körülötte tekergőzött, körbe-körbe, a sarkoknál megtörve, de soha el nem szakadva – szárával s leveleivel együtt szintén szögletes volt. De soha nem ért hozzá.

Először azért, mert féltette. Később beleköltözött egy különös érzés is: felfedezte a tükör világát. A fallal szemben kör alakú asztal állt. A tükörben hat-szög alakzatot vett föl a lapja. Az ablakon lágyan aláhulló, finoman fodrozódó világos függöny is kemény, hajtogatott papírnak tűnt benne. Minden szögletes volt, még a szépen ívelt, sárga szirmokkal díszített, és szárán gömbölyded leveleket hordozó virág is. Pedig az üveg nem torzított, saját magát normálisnak látta, alakja ruhában és meztelenül is simának tűnt, válla, csípője, lábainak íve megmaradt, amilyenek voltak. Ezt a másik világot nem szerette már annyira. Egy idő után eltávolodott tőle érzelmileg. Már nem szeretett belenézni, mert nem szerette a tükör világát. Tekintetét mégis minduntalan vonzotta. Ezért bezárta a szobát, és napokig nem ment be. Napokig szenvedett. Végül megtört. Szenvedve szenvedélyétől, berontott a szobába, útközben felkapott egy, a komódon ácsorgó macskát ábrázoló poros szobrot, és hozzávágta a tükörhöz. Az pedig apró darabokra esett szét előtte. Elsírta magát. Nem tudta, hogy ellenségétől vagy barátjától szabadult-e meg. A két érzés szöges ellentétben állt egymással. És mégis egyik voltak. Egyesültek a tükörben. A tükörben, mely most kis

cseréptöredékekben feküdt előtte. Összetört, mint ő. Térdre rogyott, és belete-nyerelt a szilánkokba. Szomorúan a kezébe vett egyet. Ugyanolyan téglalap alakú volt, mint a tükör. Felemelt egy háromszög formáját is. És a kettő pont összeillett. Mindegyik összeillett! A szögek egymásba olvadtak. Barát és ellenség, két hatalmas ellentét eggyé vált. És ismét összeállt a tükör. Úgy szerette, mint régen. De a világ már más volt benne. A kerek asztal kerek maradt, a függöny könnyű anyaghoz méltón lengedezett a nyitott ablak előtt. De az ő alakja már nem volt sima, mindenütt megtört, pedig a sokszög szilánkok ismét eggyé váltak, egy tükörré, saját magává...

CSETŐ GEORGINA

Marionett

Fentről:
kezek mozognak, s folyton változnak
bár elengednének a cirkuszból...
– aszott szempárok figyelnek –

Én:
unottan, testem elernyedt állapotban
mégsem esem el, csak saját magamban
– jót röhögnek rajtam –

Lentről:
talpam alatt levegő
háborgó mélység
– csodálatos –

2007. november 26.

Soha ne vigyél haza Meket!

Létezik egy elmélet, melynek kizárólagos tulajdonosa magam vagyok – bár bizonyára sokan osztoznának e kezdődő elmebaj imitt-amott jelentkező apróbb jeleiben. Miként a tárgyknak, színeknek, szavaknak is megvan a helyük a maguk kontextusában, úgy az egyes ételeket sem szabad kiszakítanunk eredeti környezetükből, – már amit a

globalizáció szó igen keskeny mezsgyéje egyáltalán nyújthat az „étel”, illetve az „eredeti” szó bármely felfedezhető kapcsolatának. Hiába hurcoljuk otthonunkba azt a plusz huszonöt dekás terhet a még tudatlanok boldog mosolyával az arcunkon, s várjuk, hogy e kis darab a McDonald’s vagy a Pizza Hut mennyei szigetéből afféle megérdemelt csodaként ragyogja be napunk utolsó perceit: csalódnunk kell. Semmi sem olyan, mint a megszokott. Még az íze sem. Hiányoznak hozzá a színek, a szagok, az emberek. Varázsát veszített szükségtelen rossz. Fuji! Végre megértjük, igen kár volt gyermekkorunkban irigyelnünk azokat, akiknek az otthoni tizórai helyett BigMac jutott. Mindennek

megvan a maga helye, ideje és nem utolsó sorban műfaja. A választott étel szakralizáltsága amolyan szent teret képezve felülírja a profán térben fogyasztás valamennyi egzotikumát. Lefordítva: hogy kerül egy sültkrumpli-automata a K épület folyosójára? Ha elgondolkodunk, vicces. Határozottan vicces, valljuk be. Találós kérdés: vajon minden olajos lesz-e a későbbiekben? Mindemellet maga az automata egészen esztétikus, szép a majonézes doboz, újabb alternatívát kínál az éppen éhezőknek (bár némi egészséges táplálkozásbeli problémát felvet), csodálatosan egyértelmű a kezelése, az ízét pedig döntse el mindenki maga.

ABAFFY KINGA

Kerüld el a sorban állást,
vedd meg előre a következő bérleted!*

BKV-BÉRLET ÁRUSÍTÁS: MŰEGYETEMI AJÁNDÉKBOLT

*Bérleted a hónap bármelyik napján megváltható, bármilyen kezdőnappal.

www.bkv.hu

KERESZTREJTVÉNY

Két szerencsés választadónk 3000 Ft-os ajándékutalványt nyer, amelyet a Teaerdő Teaházban használhat fel. A megfejtéseket a keresztrejtvény@muhely.com e-mail címre várjuk március 4-éig. Előző feladványunk nyertesei: Balázs Kriszitán és Nagy Ákos. A nyerteseket e-mailben értesítjük a nyeremények átvételével kapcsolatban.

Készítő: LIOB	MEGFEL- TES I. RESZ	Problémát megszüntet havilap	orosz igen	Forma, alak	Gyakori domain név	Láva közet lekvár	kelvin	
MEGFEL- TES II. RESZ	A							F
Hűsévő							Fél év!	
gyereklátók							Női név	
			Gyom fele!			Rosi- névny		
NAL			Egyem!		Juhok lakják	foghús		
induló			Felvi- gyázás		Amper elecsen	Tyúk népiesen		
						Téma vége!		
		A kis herceg barátja					Klitisz jele	
Régi		Betűl vető				Karika	Kád végei	
Cinik		Arany ék- szer (szleng)				Inverz rész		
ABC második betűje	Vissza- fogott						Középen van!	
	elektron						Váratlan ... sorozat	
Textil fíle					Newton		urán	
Földet forgat					Atilla másképp		szőfaj	névétő
	A járda is ez			Alan Parker filmje				
	oxigén			Alaplap típus				
Panasz szava			Asztácium			gyom		
folyadék			... Cézár!			Lom párja		
	Vezetékez							liter
	lángol							
	Mesebeli veréb						Talmi	
	Az egyik temető						Kérdő szócéska	
Sajátja								
Mindenne kiterjedő								